

Evropská unie
Evropský sociální fond
Operační program Zaměstnanost

STRATEGICKÝ PLÁN ROZVOJE OBCE ADRŠPACH 2022 – 2032

ZÁKLADNÍ ÚDAJE:

Pořizovatel dokumentu: Obec Adršpach

Adresa: Horní Adršpach 128, 549 52 Adršpach

IČ: 00653560

Internetová stránka: www.obecadrspach.cz

Kontaktní osoba: Dana Cahová, starostka

Emailová adresa: starosta@obecadrspach.cz

Telefonní číslo: +420 491 586 038

Zpracovatel: DSO Broumovsko

Adresa: Klášterní 1, 550 01 Broumov

IČ: 67438539

Internetová stránka: www.dsobroumovsko.cz

Telefonní číslo: +420 723 913 796 (Karel Rejchrt, předseda DSO)

DSO
BROUMOVSKO
CZECH REPUBLIC

Datum: 3/2022

Zastupitelé obce Adršpach na svém zasedání, které se uskutečnilo dne 18.5.2022, schválili strategický dokument **Strategický plán rozvoje obce Adršpach na období 2022 – 2032**, usnesením 36/2022. Jedná se o základní plánovací dokument a zároveň nástroj pro řízení rozvoje obce na uvedené období.

OBSAH

1 ÚVOD	5
2 ANALYTICKÁ ČÁST	7
2.1 CHARAKTERISTIKA OBCE	7
2.1.1 Historický vývoj	7
2.1.2 Poloha obce a vnější vztahy	9
2.1.3 Přírodní podmínky	11
2.2 OBYVATELSTVO	14
2.3 EKONOMIKA A SITUACE NA TRHU PRÁCE	19
2.4 VYUŽITÍ PŮDY A ZEMĚDĚLSTVÍ	21
2.5 CESTOVNÍ RUCH	22
2.6 TECHNICKÁ INFRASTRUKTURA	29
2.6.1 Zásobování pitnou vodou	29
2.6.2 Kanalizace a čištění odpadních vod	29
2.6.3 Odpadové hospodářství	29
2.6.4 Vytápění	30
2.6.5 Veřejné osvětlení	30
2.6.6 Dopravní obslužnost a infrastruktura	31
2.7 OBČANSKÁ VYBAVENOST	34
2.7.1 Bydlení	34
2.7.2 Školství	35
2.7.3 Zdravotnictví	36

2.7.4 Organizace, sport a spolky	38
2.7.5 Služby	39
2.7.6 Informační servis obce	42
2.7.7 Správa obce	42
2.8 ŽIVOTNÍ PROSTŘEDÍ	44
2.9 SWOT ANALÝZA	49
3 NÁVRHOVÁ ČÁST	57
STRATEGICKÁ VIZE	58
STRATEGICKÉ CÍLE	58
CÍL 1 : VYSOKÁ KVALITA ŽIVOTA V OBCI	59
CÍL 2 : SPRÁVA OBCE	60
CÍL 3 : VOLNOČASOVÉ AKTIVITY	61
4 IMPLEMENTAČNÍ ČÁST	62
CÍL 1: VYSOKÁ KVALITA ŽIVOTA V OBCI	63
CÍL 2: SPRÁVA OBCE	71
CÍL 3: VOLNOČASOVÉ AKTIVITY	79
ZPŘÍSTUPNĚNÍ DOKUMENTU	82
HODNOCENÍ PLNĚNÍ STRATEGICKÉHO PLÁNU	82

1 ÚVOD

Podle zákona o obcích, č. 128/2000 Sb. je program rozvoje obce základním plánovacím dokumentem obce. Strategický plán rozvoje obce Adršpach bude tedy hlavním nástrojem řízení rozvoje obce Adršpach na nadcházející roky. Strategický plán formuluje představy o budoucím vývoji Adršpachu na základě analýzy současné situace. Strategický plán také navrhuje konkrétní aktivity, které pomohou tyto představy úspěšně uskutečnit. Hlavním smyslem tohoto dokumentu je napomáhat zaměstnancům i zastupitelům obce s řízením rozvojových činností (při rozhodování zastupitelstva, při přípravě projektů, při tvorbě rozpočtu). Strategický dokument dále zvýší připravenost obce k podání žádostí o dotační podporu, čímž pomůže Adršpachu se získáním vnějších finančních prostředků. Dalším, avšak neméně důležitým úkolem dokumentu, je informování veřejnosti a podnikatelských subjektů v obci o směřování obce v příštích letech.

Strategický rozvojový plán je zpracováván na střednědobý časový horizont, tj. na 10 let. Plánovacím obdobím dokumentu jsou roky 2022–2032. DSO Broumovsko je realizátorem projektu s názvem: "DSO Broumovsko – profesionalizace veřejné správy a zpracování strategických a koncepčních dokumentů, reg. č. projektu: CZ.03.4.74/0.0/0.0/18_092/0014436 v rámci výzvy č. 092 v rámci Operačního programu Zaměstnanost (OPZ), který je finančně podpořen z prostředků EU a státního rozpočtu ČR. Projekt je zaměřen na vzdělávání úředníků a volených zástupců jednotlivých obcí, na tvorbu strategických a koncepčních dokumentů jednotlivých členských obcí DSO Broumovsko, a na vytvoření strategického dokumentu samotného DSO. Na zpracování strategického plánu rozvoje obce Adršpach se podíleli starostka, zastupitelé obce a zástupci DSO Broumovsko. Všichni zúčastnění měli možnost vyjádřit svůj názor na nynější situaci v obci a formulovat své představy o budoucím vývoji Adršpachu. Začátek spolupráce při sestavování dokumentu je datován na říjen 2020. Obyvatelé obce se zapojili do tvorby strategie prostřednictvím pracovních skupin sestavených ke strategickým plánům a formou dotazníkového šetření.

Strategický plán rozvoje obce i koncepce celé oblasti Broumovska je v souladu se strategií rozvoje Královéhradeckého kraje. Vize Královéhradeckého kraje, tj. „Královéhradecký kraj – místo pro kvalitní život“, se promítá do cílů samotné obce a navazuje na ni. Výchozí podmínky, totiž rovnoměrný rozvoj měst a obcí, vysoká kvalita života obyvatel, posilování konkurenceschopnosti a vzdělanostní struktury regionu, jsou integrovány do strategického plánu. Strategický plán obce Adršpach je tak v souladu s nadřazenými strategiemi rozvoje. Adršpach se nicméně vymezuje proti následujícím bodům Územní studie Broumovsko¹:

Obec Adršpach (dále jen „Obec“) s výsledky Studie a jí předloženým návrhem nesouhlasí, a to zejména s následujícími návrhy řešení:

1. Zrušení návštěvnických parkovišť v Dolním Adršpachu – opatření HBO1
2. Jednotný/společný provozovatel Adršpašsko-teplických skal - HC01a
3. Koncept Lázní Metuje – HA01
4. Pořízení územní studie Lázní Metuje

¹ <https://www.kr-kralovehradecky.cz/cz/rozvoj-kraje/uzemni-planovani/uzemni-studie/ghsrhrthrt-317065/>

2 ANALYTICKÁ ČÁST

Účelem analytické části je popis současné situace v Adršpachu. Na základě poznatků a zjištěných pozitivních, resp. negativních stránek obce lze vyvodit závěry a stanovit budoucí kroky významné pro rozvoj obce. Na základě výsledků analytické části bude formulována návrhová a implementační část tohoto dokumentu.

2.1 CHARAKTERISTIKA OBCE

Charakteristika obce obsahuje komplexní zhodnocení současné situace v obci. Kapitola se zabývá hlavními rozvojovými problémy obce a také definuje jejich příčiny. Analýza obce je zasazena do prostorového kontextu.

Obec Adršpach leží ve Východních Čechách, v Královéhradeckém kraji. V rámci kraje bychom ji našli v okrese Náchod, v blízkosti Broumova, v Národní přírodní rezervaci Adršpašsko-teplické skály.

2.1.1 Historický vývoj

V nejstarších dobách byla oblast, v níž se nacházejí Adršpašské skály, jediným ohromným pralesem. Celý komplex hraničních hor včetně Krkonoš i Orlických hor byl od dob Římanů nazýván Hercynským lesem. Pohraničním hvozdem procházela stará cesta, která vedla z polabské nížiny přes východočeskou sídlištní oblast Brankou u Náchoda do kladské kotliny a odtud dále až k pobřeží Baltského moře k

vyhledávaným nalezištěm jantaru. Z okolí Svaté hory v blízkosti Adršpachu pochází ojedinělý nález klenuté mísy a několika zlomků keramiky z mladší doby laténské.

Před vznikem přemyslovského státu bylo celé území východních Čech pod svrchovaností Slavníkovců. V listině Jindřicha IV. je území ještě v roce 1086 označeno jako území druhých Charvátů. Proces konsolidace a upevňování přemyslovské svrchovanosti byl narušen vpádem Boleslava Chrabrého do Čech v roce 1003.

Pokud krajinu pokrýval rozsáhlý hvozd, který se teprve od 13. století kolonizoval, nebyly zajímavé skalní útvary ani patrné. Hraniční hvozd je pojem z časů počátků kolonizace a vytvářel přirozenou ochranu české zemi. První historické zprávy týkající se pískovcových skalních útvarů se zmiňují o Broumovských stěnách. Na toto skalní pásmo, oddělující Policko od broumovské pánve, narazil člověk již v pravěku. Výstižný název Stěny je poprvé doložen roku 1213 a 1229 v břevnovských klášterních listinách. V tom čase se kolonizace dotkla také skupiny Adršpaško-teplických skal souběžně ze dvou směrů. Z Východní strany podél toku řeky Metuje a ze strany západní podél toku Dřevíče (Olšovky). Východiskem zde byl patrně Stárkov. Koncem 13. století vznikly na Metuji Teplice a v oblasti skal dva hrady Střmen a Adršpach, později hrad třetí Skály, které byly pevnými obrannými body v divoké krajině.

První zmínky o Adršpachu nalézáme v druhé polovině 14. století v Karlově majestátu, tzv. *Maiestas Carolina*, kde je zmiňován nezcizitelný královský hrad Adršpach. K osídlení Adršpaška však docházelo již v průběhu první poloviny 13. století, kdy Přemysl Otakar II. inicioval tzv. kolonizační politiku, což bylo plánované zakládání vsí a měst v zalesněných pohraničních územích Českého království. (Dimter & Lisák, 2011, str. 156). První výskyt jména Adršpach („Eberspach castrum“) je zaznamenán v již zmiňovaném Karlově majestátu v roce 1348. Podle Antonína Profouse, autora knihy *Místní jména v Čechách* z roku 1947, je možný dvojí výklad jména Adršpach, a to buď Eber (kanec) a Bach (potok) tedy „Kančí potok“ nebo pravděpodobnější výklad zkrácené formy jména Eberhard, což by v překladu bylo „Eberův potok“ (Dimter & Lisák, 2011, str. 204).

Zásadní vliv na rozvoji Adršpachu měl rod Nádherných, založený Janem Nepomukem (1772 – 1860). Jan Nepomuk patřil mezi nejbohatší statkáře v Čechách, vlastnil přes desítku statků, kde využíval v té době nejmodernějších technologií. Mezi jeho statky patřil i statek v Dolním Adršpachu. Na všech statcích

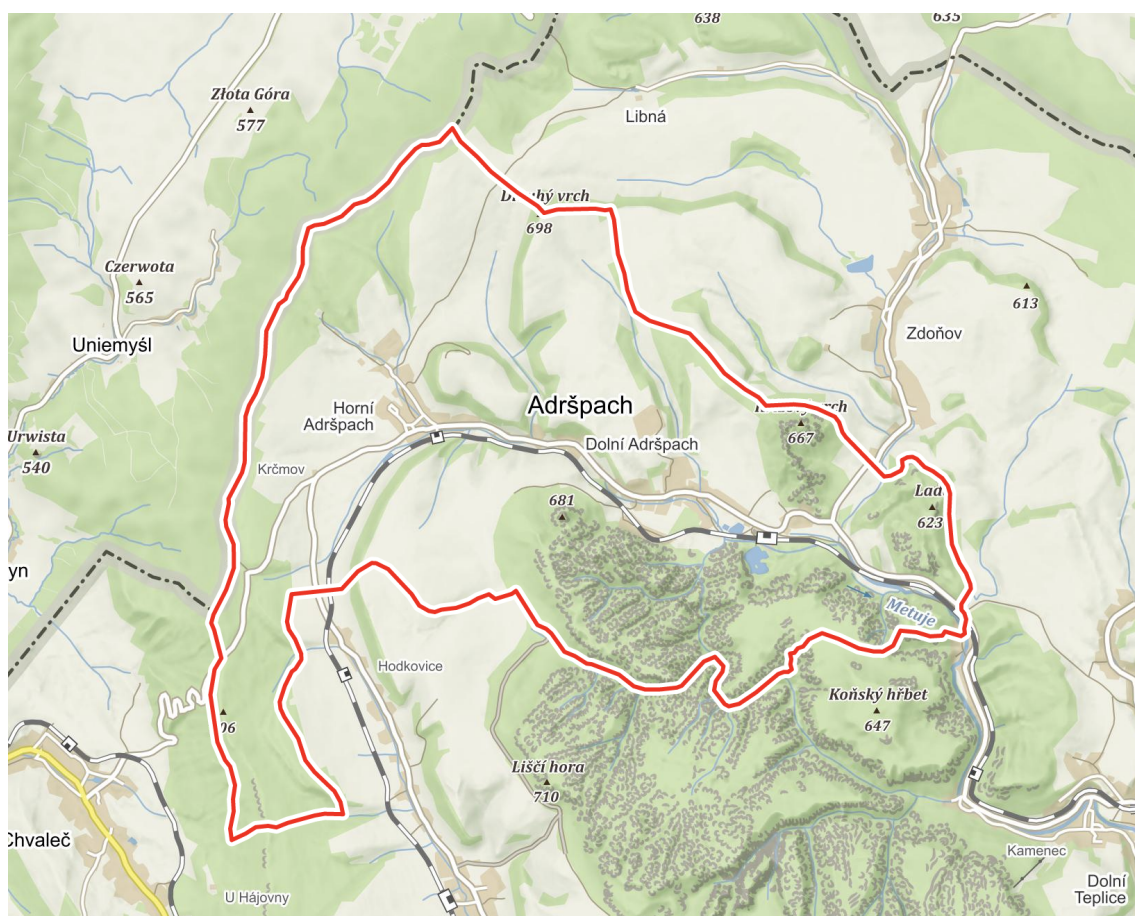
zaváděl pěstování nových rostlin, věnoval se lesnictví, ovocnářství, hornictví i chovu dobytka. Vynikal také svou sociální a humanitární péčí, kdy na svých statcích na sebe přejímal patronátní roli – významně přispěl na stavbu kostela v Horním Adršpachu, odváděl nemalé částky do sirotčích fondů, spolufinancoval dobročinné ústavy, vydržoval lékaře, který zdarma léčil poddané... Adršpach díky jeho péči vzkvétal - obnovil palírnu, opravil zámek, zřídil lesnický úřad, přestavěl pivovar, rozšířil vodovod v obci, a zřídil zde úplně první přadláckou školu v Čechách, kde odměňoval nejlepší žáky (Dimter & Lisák, 2011, str. 170-171).

Historicky pod Adršpašské panství spadaly vsi Dolní Adršpach, Horní Adršpach, Libná a Zdoňov. Dnes je Adršpach tvořen pouze částmi Horního a Dolního Adršpachu. Obec Libná je fakticky zaniklá, byla zbořena po odsunu Němců v průběhu 20. století. Obec Zdoňov spadá pod město Teplice nad Metují, kam v letech 1976-1990 spadal i Adršpach, než se roku 1990 - po reformě územní správy - osamostatnil.

2.1.2 Poloha obce a vnější vztahy

Obec Adršpach se nachází zhruba 23 km severozápadně od města Broumov, 20 km severovýchodně od města Trutnov, 32 km severně od Náchoda a 70 km severně od Hradce Králové. Leží při hranici s městem Teplice nad Metují, s polským Slezskem a obcemi okresu Trutnov. Příslušnou obcí s rozšířenou působností je město Broumov v Královéhradeckém kraji. Obec je členem mikroregionu Broumovsko. Správní území má celkovou rozlohu 1971 ha. Katastr obce se nachází ve výšce 554 m.n.m.

V blízkém sousedství Adršpachu se nachází několik obcí. Jihovýchodně od Adršpachu je město Teplice nad Metují (1613 obyvatel), na východ pak obce Vernéřovice (326 obyvatel) a Jetřichov (461 obyvatel) a město Meziměstí (2360 obyvatel). Jihozápadně od obce se pak nachází město Trutnov s 29958 obyvateli. S Adršpachem sousedí také zaniklá obec Libná a Zdoňov, který je součástí města Teplice nad Metují, dále obec Hodkovice a Jívka.

Katastrální území obce Adršpach. Zdroj: mapy.cz

Obec Adršpach je tvořena částmi Dolní Adršpach a Horní Adršpach. Kdy obě tyto části jsou velmi rozdílné. Dolní Adršpach je území, na kterém se nachází Adršpašské skály, v sezóně je to velmi rušná oblast, která zajišťuje výdělek obci. V Dolním Adršpachu je velká část domů využívána k rekreaci: jako chaty či chalupy, pro podnikatelskou činnost – poskytování ubytovacích služeb, ale i k trvalému bydlení. Část obce Horní Adršpach je turisticky klidnou částí obce, kde žije větší část obyvatel, z toho mnoho z nich v bytových domech.

Na katastrálním území obce se nenachází žádná silnice I. ani II. třídy. Obcí prochází pouze silnice III. třídy, která ji spojuje s okolními obcemi, konkrétně se jedná o silnici III/30110, která spojuje Adršpach s Teplicemi nad Metují a Chvalčí. Ta se dále napojuje na silnici II. třídy č. 301 ve směru Trutnov či Náchod. V Jaroměři se lze napojit na nově otevřenou (2022) dálnici D11, která se dále bude propojovat s Polskem na S3 v Královci, což pravděpodobně výrazně změní dopravní zátěž Adršpachu směrem od Trutnova a Chvalče.

Obec je součástí Dobrovolného svazku obcí Broumovsko. MAS Broumovsko+, Svazu měst a obcí ČR a Euroregionu Glacensis. V rámci DSO jsou zpracovávány strategické a koncepční dokumenty, na jejichž východiska tento plán navazuje a svým vyzněním zapadá do celého rámce a vize rozvoje DSO Broumovska. K Územní studii Broumovska nicméně má obec Adršpach své výhrady, které jsou zmíněné v úvodu dokumentu. K prosazení záměru obce Adršpach by bylo vhodné nechat zpracovat Územní studii obce Adršpach, kde se s navrhovanými opatřeními obec vypořádá.

2.1.3 Přírodní podmínky

Adršpach je součástí Polické křídové pánve, která je ohraničená hranou Broumovských stěn. Adršpašské skály tvoří společně s Teplickými skalami nejvýznamnější pískovcovou plošinu Polické pánve v Broumovské vysočině. Dnes jsou obě skalní města známá jako Adršpašsko-teplické skály s rozlohou 1803,4 ha největší národní přírodní rezervací v České republice. Jako státní přírodní rezervace byla oblast vyhlášena již v roce 1933. Oblast Křížového vrchu byla vyhlášena v roce 1956. V současnosti má statut přírodní rezervace. Od roku 1991 jsou zmíněné oblasti významnou součástí CHKO Broumovsko. Masiv Adršpašsko-teplických skal je součástí geomorfologického okrsku Polické vrchoviny. Obklopuje jej věnec geologicky podložních vnitřních a vnějších kuest. Původně celistvá pískovcová strukturní plošina tvořená kvádrovými pískovci je dnes erozně rozdělená jednak údolím Metuje na izolované vrchy Křížový vrch (666,8 m.n.m.), Lada (622,6 m.n.m.) a Borek - Lysý vrch (611,2 m.n.m.), jednak údolím Vlčí rokle, které odděluje tento nejrozsáhlejší skalní masiv na severnější Adršpašské skály a jižnější Teplické skály. Nejvyšší vrchol Adršpašsko-teplických skal i celé Polické vrchoviny je Čáp (785,5 m.n.m.).

Celá oblast byla od prvohor tektonickou sníženinou, která vznikla horotvornými pohyby asi před 350 miliony let. Na jejím dně se vytvořila jezera a močály s bujným rostlinstvem. Dávné řeky tekoucí z okolních hor pohřbívaly vegetaci vrstvami splaveného materiálu. Tak vznikla nedaleká ložiska černého uhlí. V mladších druhohorách (křídě) asi před 100 miliony let, do oblasti proniklo mělké moře, na jehož dně se ukládaly mohutné vrstvy písku. Jejich vahou a chemickými procesy se volná zrna spojila v horninu zvanou pískovec. Z jílovitých sedimentů

vznikly opuky. Proces poklesu a vynořování se několikrát opakoval a ovlivnil tak pestré složení a proměnlivou odolnost vrstev. Vyzdvižením Českého masivu v třetihorách moře definitivně ustoupilo. Vlastní váha mohutných vrstev vyzdvižených pískovců lámala do té doby vrstvy souvislého mořského dna na množství ker. V trhlinách a měkkých vrstvách působila eroze. Nastalo zvětrávání, uvolňování a odnos materiálu. Z někdejšího mořského dna zůstaly už jen nejodolnější zbytky, kvádrové pískovce. Dnes tvoří krajinné dominanty - stolové hory, plošiny a skalní města. Geologické zlomy a pukliny probíhají v celé oblasti podél vzájemně kolmých směrů: SZ-JV a SV-JZ.

Adršpašské skály / Národní přírodní rezervace

Nejskalnatější oblast tabule leží na sever od Vlčí rokle a zahrnuje i její krátký úsek nad jezírkem. Výškové rozdíly jsou zde velké, výtoky ze skal ústí ve výšce kolem 500 m.n.m a náhorní plošiny dosahují výšky až 660 m n.m. Nejvyšším vrcholem je Starozámecký vrch s výškou 671 m n.m. Nejvyšší z kvádrových pískovců je skalní útvar Milenci, který dosahuje výšky okolo 96 m z údolní stěny. Skalami protéká Skalní a Řeřichový potok s četnými přítoky. Nachází se zde i jeden z významných pramenů řeky Metuje. Kromě toho je zde umělé jezírko, dva vodopády, a velké jezero, které vzniklo v rozsáhlé hlubině po vytěženém písku.

Křížový vrch (667 m n.m) / Přírodní památka

Vypíná se v těsné blízkosti Adršpašských skal, od kterých ho odděluje údolní niva. Křížový vrch je izolovaná a pronikavě rozrušená kra kdysi souvislé tabule. Skalní torzo představují jen dva oblouky hřbetů s oboustranně příkrými svahy a roklemi oddělený jižní cíp. Křížová cesta vedoucí na Křížový vrch nabízí krásné výhledy do krajiny pískovcových skal.

Nejnižším bodem je místo v korytě Metuje (488 m). Nejvyšším bodem je Krupná hora (705 m). Jihozápadní část obce leží v zalesněném území Závory, kudy prochází hranice s okresem Trutnov a severněji prochází západní hranice, která je zároveň hranicí s Polskem až po Hraniční hřbet (700 m; I. zóna CHKO), kde je také nejsevernější bod Adršpachu. Odtud směřuje hranice k Dlouhému vrchu (698 m), což je kuesta, na jejímž čele je I. zóna CHKO Broumovsko – bukoklenové lesy. Hranice pokračuje přes Šibeniční vrch severně od Křížového vrchu (667 m) a Lad (623 m). Z údolí za soutokem Bučnice směřuje hranice Adršpachu k západu do Národní přírodní rezervace Adršpašsko-teplické skály a pod skály jižně od Bučiny

(605 m). Od Velkého ohbí pod Královnou je jižní hranice vedena Vlčí roklí a dále k západu. Dalšími významnými body jsou Starozámecký vrch (680 m), Svidnická věž (661 m) a Pavlovská hora (663 m). Na území obce je pozoruhodně četný výskyt pramenů vyplývajících z hydrogeologických poměrů.

Obrázek 1: Výsledek dotazníkového šetření mezi občany. Zdroj: Vlastní zpracování.

2.2 OBYVATELSTVO

V současnosti žije v Adršpachu celkem 513 obyvatel, z toho 243 mužů a 270 žen. Průměrný věk v obci je 45,3 let (ČSÚ), což je mírně nadprůměrná hodnota při srovnání s Českou republikou (průměrný věk ČR je 42,2 let). Průměrný věk v obci roste, což je dáno zejména zvyšujícím se počtem seniorů 65+ a relativně stagnujícím počtem nově narozených dětí. Počet obyvatel od 0 - 14 let je 73, ve věkové kategorii 15 - 64 je to 319 a nakonec obyvatel 65+ je v obci 121.

Stav obyvatel k 31.12.

	2016	2017	2018	2019	2020	
Počet obyvatel celkem	521	512	506	503	513	
v tom podle pohlaví	muži	254	248	241	238	243
	ženy	267	264	265	265	270
v tom ve věku (let)	0-14	68	67	66	71	73
	15-64	361	349	338	319	319
	65 a více	92	96	102	113	121
Průměrný věk	42,9	43,8	44,3	45,1	45,3	

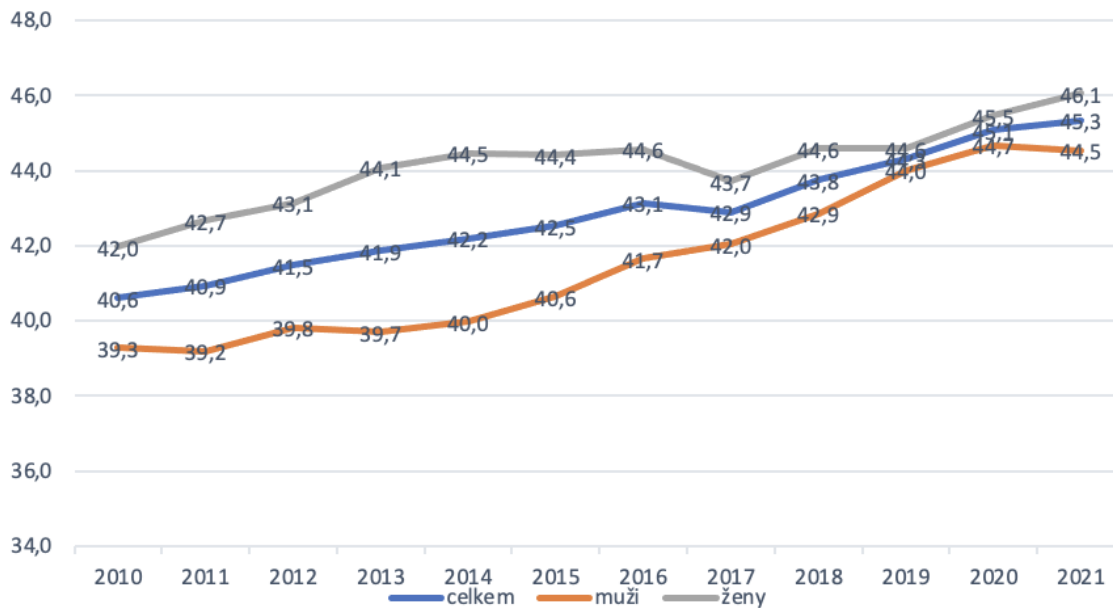
Tabulka 1: Stav obyvatel k 31. 12. 2020. Zdroj: Český statistický úřad, Veřejná databáze.

Z tabulky výše lze vyčíst, že průměrný věk obyvatel se zvyšuje s tím, jak růst podílu lidí starších 65 let v populaci převyšuje růst počtu dětí. Nejpočetnější je skupina lidí v produktivním věku, přesto lze ale očekávat postupné pokračující stárnutí obyvatelstva.

Za posledních 12 let se zvýšil průměrný věk obyvatel celkově o 4,7 let, u mužů o 5,2 let a u žen o 4,1 let. Muži v Adršpachu se dožívají nižšího průměrného věku než ženy. V roce 2010 byli muži průměrně mladší než ženy o 2,7 let, v roce 2021 se průměrný věkový rozdíl zmenšil, kdy muži byli průměrně mladší než ženy o 1,6 let.

Je nasnadě snažit se přilákat do obce mladé lidi, kteří zde budou zakládat rodiny; vytvářet jim vhodné podmínky např. formou výhodných startovacích bytů, dostupných pozemků k trvalému bydlení atd. Cílem obce by tedy mělo být vytvářet takové podmínky, aby udrželo mladé obyvatele v obci; aby ti měli motivaci zůstat zde či se do obce stěhovat a zakládat rodiny. Stejně tak je nutné myslet na rostoucí skupinu seniorů a jejich kvalitu života.

Průměrný věk obyvatel obce v letech 2010 - 2021

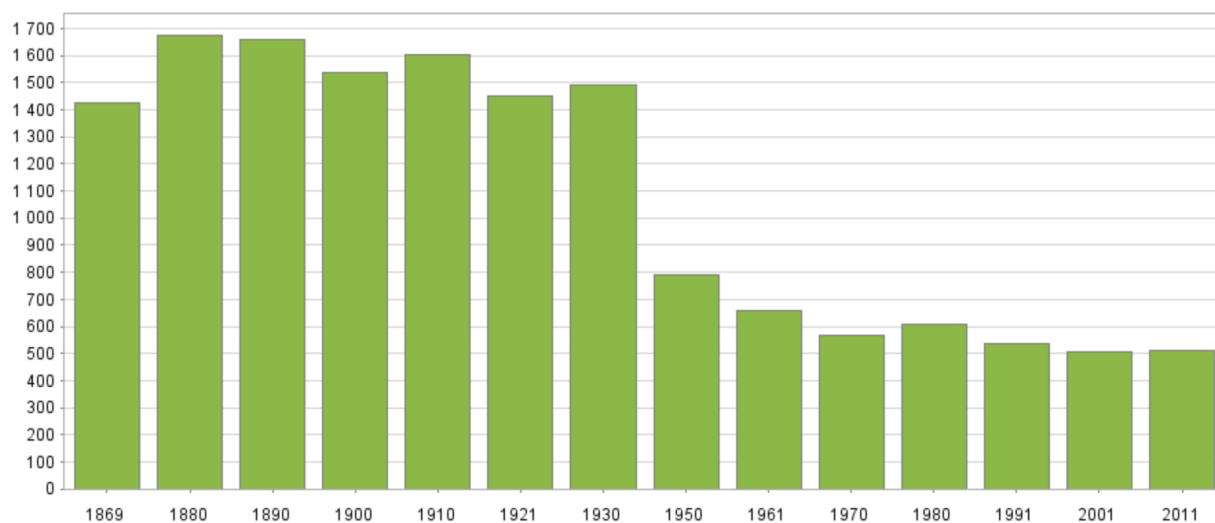
Graf 1: Průměrný věk obyvatel obce v letech 2010 - 2021. Zdroj: Bakalářská práce Nikolý Ottové. Vlastní zpracování dle dat z ČSÚ.

Průměrná hustota zalidnění území je 26 obyvatel / km², což je v porovnání s okresem Náchod i průměrem České republiky značně podprůměrná hodnota. Hustota zalidnění České republiky je oproti tomu 136 obyvatel / km², v okrese Náchod je to 129 obyvatel / km². Tento fenomén je daný specifičností území obce Adršpach, jejíž velkou část zabírá masiv Adršpašského skalního města - Národní přírodní rezervace.

Adršpach patřil k nejlidnatějším obcím na území Broumovska. Například v roce 1869 měla obec 1424 obyvatel, roku 1880 pak již 1674, kdy měl Adršpach nejvíce obyvatel. V roce 1930 pak bylo evidováno 1490 obyvatel. Vyústěním válečných let byl odsun německy mluvícího obyvatelstva. Následným osídlováním oblasti lidmi z vnitrozemí se však ani zdaleka nepodařilo obci vrátit původní hustotu zalidnění. Mezi lety 1930 a 1950 ztratil Adršpach 700 obyvatel, což je téměř 50 % obyvatelstva. V letech následujících pak v důsledku trendu stěhování se do měst obyvatel dále ubývalo. V roce 1980 byl počet obyvatel 609; v posledních letech je počet obyvatel poměrně stálý a pohybuje se kolem 500 s mírně rostoucím trendem.

Počet obyvatel a domů podle výsledků sčítání od roku 1869

přepočten na územní strukturu 2016

Graf 2: Pohyb obyvatel a domů podle výsledků sčítání od roku 1869.

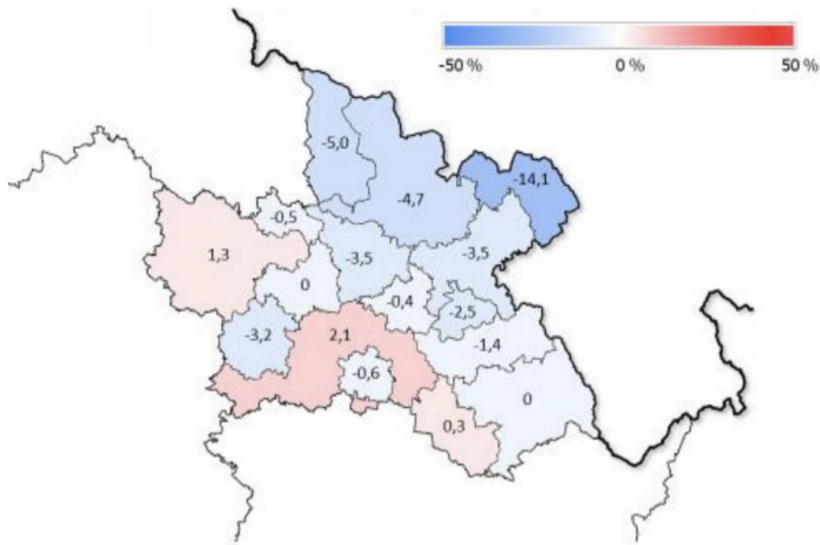
Zdroj: ČSÚ (2021): Veřejná databáze

Pohyb obyvatel

	2016	2017	2018	2019	2020
Živě narození	4	4	3	-	4
Zemřelí	7	-	4	3	4
Přistěhovalí	18	3	7	15	22
Vystěhovalí	8	16	12	15	12
Přírůstek (úbytek) přirozený	-3	4	-1	-3	-
stěhováním	10	-13	-5	-	10
celkový	7	-9	-6	-3	10

Tabulka 3: Pohyb obyvatel v obci Adršpach v letech 2016 - 2020. Zdroj: ČSÚ, Veřejná databáze.

Tabulka výše ukazuje pohyb obyvatel a vývoj v čase - dlouhodobý trend napovídá, že v obci je spíše záporný přirozený přírůstek (umírá více lidí než se rodí děti) a přírůstek obyvatel stěhováním lze vysledovat v tabulce pouze v letech 2016 a 2020. Zatímco v Královéhradeckém kraji a na Náchodsku byla situace od roku 2002 doposud stabilní a přírůstek byl v rovnováze s úbytkem obyvatelstva, v obci Adršpach a ORP Broumov vidíme spíše záporný přírůstek (respektive úbytek) populace vyjma roku 2016 a 2020. Příchod mladých rodin může povzbudit demografickou situaci v obci, díky čemuž se může zmírnit proces stárnutí obyvatelstva. Obec Adršpach může nabídnout bydlení v blízkosti nádherné přírody CHKO Broumovska a s relativně dobrou dostupností do větších center.

Obrázek 2: Změna celkového počtu obyvatel v %, 2017-2030

Zdroj: ČSÚ (2014): Prognóza vývoje obyvatelstva města a SO ORP Hradec Králové na období 2018-2050

Podle predikce vývoje počtu obyvatel Královéhradeckého kraje, by měl počet obyvatel kraje až do roku 2030 soustavně klesat. Předpokladem je, že na území Broumovska do roku 2030 ubude asi 14,1 % obyvatel oproti současnému stavu. Je otázkou, zda-li se tyto scénáře, předpokládající takto výrazný pokles obyvatelstva, naplní. I vzhledem k situaci s pandemií Covid-19 (2020-2022) se spousta věcí proměnila - týká se to přístupu k práci, vzdělávání, možnostem home-office atd.; Broumov kandiduje na titul Evropské hlavní město kultury 2028 a Adršpach se snaží o vytváření nových podmínek a možnosti pro nově příchozí obyvatele obce - je tedy možné očekávat zvrát ve vývoji počtu obyvatel Broumovska.

Tabulka 4: Vzdělanostní struktura obyvatel obce Adršpach

2. Obyvatelstvo podle nejvyššího ukončeného vzdělání

	Celkem	muži	ženy
Obyvatelstvo ve věku 15 a více let	451	220	231
z toho podle stupně vzdělání bez vzdělání	4	2	2
základní včetně neukončeného	92	35	57
střední vč. vyučení (bez maturity)	186	102	84
úplné střední (s maturitou)	102	57	45
nástavbové studium	6	2	4
vyšší odborné vzdělání	3	-	3
vysokoškolské	24	14	10

Zdroj: ČSÚ (2021): SLDB 2011

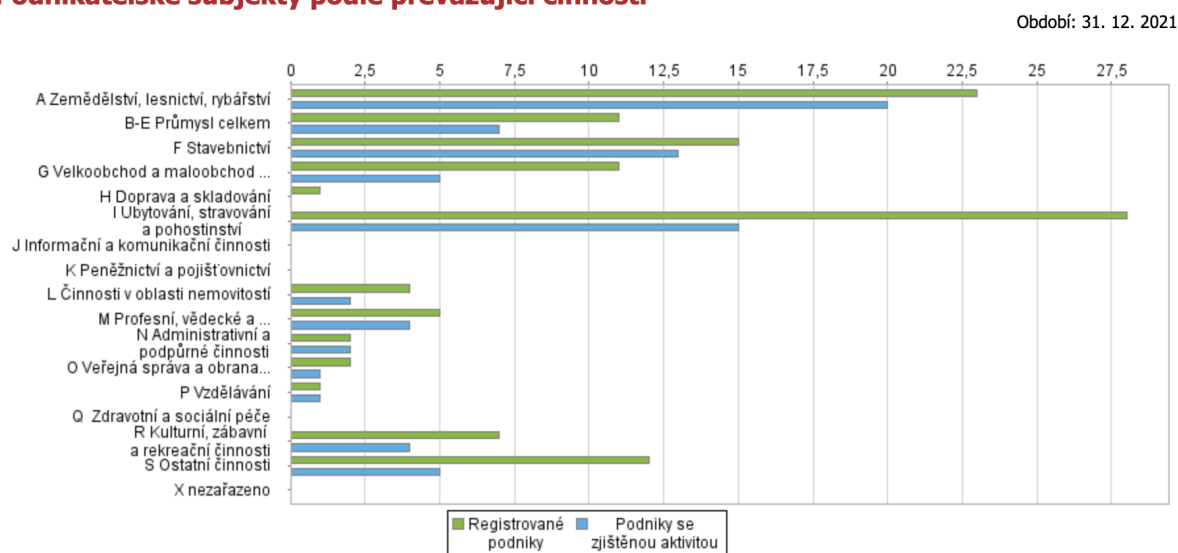
Vzdělanostní struktura v obci je následující: 92 osob dosáhlo základního vzdělání, 186 osob má střední vzdělání včetně vyučení (bez maturity), 102 osob má úplné střední vzdělání s maturitou, 9 osob spadá do kategorie nástavbové studium či vyšší odborné vzdělání. 24 osob je vysokoškolsky vzdělaných, což je poměrně nižší zastoupení oproti jiným regionům. Nižší stav vysokoškolsky vzdělaných je dán mj. vzdáleností nejbližší státní vysoké školy, která se nachází až v Hradci Králové. Tyto jevy jsou pro menší města a obce typické. Lze konstatovat, že se obec Adršpach výrazně neodchyluje od průměru jinde. Vzdělanost obyvatel není překážkou pro další rozvoj obce.

2.3 EKONOMIKA A SITUACE NA TRHU PRÁCE

Podle údajů z registru ekonomických subjektů bylo v obci Adršpach registrováno celkem 125 podnikatelských subjektů (k 31. 12. 2021). Podniků se zjištěnou aktivitou je 81. Z hlediska zaměření ekonomických subjektů tvoří největší část podniky zaměřené na ubytování, stravování a pohostinství (28 registrovaných, 15 se zjištěnou aktivitou), zemědělství, lesnictví a rybářství (23 registrovaných, 20 se zjištěnou aktivitou), stavebnictví (15 registrovaných, 13 se zjištěnou aktivitou).

Graf 3: Podnikatelské subjekty podle převažující činnosti.

Podnikatelské subjekty podle převažující činnosti

Zdroj: ČSÚ (2021). Veřejná databáze.

Dle posledního Sčítání lidí, domů a bytů z roku 2011 bylo v obci zaevidováno celkem 269 ekonomicky aktivních občanů, z toho 185 byli zaměstnanci, 6 zaměstnavatelé, 26 osob podnikalo, 23 osob bylo nezaměstnaných. Ekonomicky neaktivních bylo celkem 205 - z toho 94 jsou nepracující důchodci, 63 žáci, studenti a učni. V obci se nachází 37 osob s nezjištěnou ekonomickou aktivitou. Míra nezaměstnanosti v okrese Náchod je kolem 3,4 % - nejvyšší v Královéhradeckém kraji. V periferních územích na okrajích administrativních hranic některých ORP jsou obce, kde se podíl nezaměstnaných pohybuje v rozmezí 5-6 %. Jedná se zejména o obce v SO ORP Broumov.

Obec Adršpach je nicméně významným aktérem z pohledu zaměstnanosti regionu. Byť se jedná o malou obec, která má 513 obyvatel, nachází se zde okolo 1.300 pracovních míst. Téměř celou nabídku na trhu práce v Adršpachu zajišťuje průmyslový závod Continental Automotive Czech republic s.r.o., který aktuálně zaměstnává zhruba 1.200 osob z regionu, ale i z Polska. Specializuje se na výrobu komponentů pro ostřikovací systémy automobilů (hadicové systémy, trysky, čerpadla); závod disponuje také vlastní lisovnou plastových dílů a nástrojárnou. Nevýhodou takto velkého zaměstnavatele v obci je výrazně zvýšená dopravní zátěž na obec - zejména se týká Horního Adršpachu. Druhým významným zaměstnavatelem v obci jsou Technické služby Adršpach, s. r. o. se sídlem v Horním Adršpachu a hlavní činností v Dolním Adršpachu (skály, parkoviště), které zaměstnávají v sezóně až okolo 60 osob. Zároveň však mají vliv na ukazatel míry nezaměstnanosti v obci, jelikož nezanedbatelná část sezónních pracovníků (občanů Adršpachu) je mimo sezónu nahlášena v evidenci uchazečů o zaměstnání na úřadu práce. Velká část obyvatel obce podniká v ubytovacích zařízeních, která jsou vytížena zejména v letní sezóně. Poslední skupinou jsou zemědělci.

Tabulka 5: Vyjíždějící do zaměstnání a do škol z obce Adršpach. Zdroj: ČSÚ (2021): SLDB 2011

9. Vyjíždějící do zaměstnání a škol

Vyjíždějící celkem		108
v tom	vyjíždějící do zaměstnání	65
	v tom v rámci obce	31
	do jiné obce okresu	19
	do jiného okresu kraje	9
	do jiného kraje	4
	do zahraničí	2
	vyjíždějící do škol	43
	v tom v rámci obce	1
	mimo obec	42

Z obce Adršpach v roce 2011 celkově vyjíždělo do zaměstnání či do škol 108 obyvatel, což je kolem 1/5 všech obyvatel obce. Do zaměstnání vyjíždělo 65 osob, což je asi čtvrtina všech ekonomicky aktivních obyvatel v obci. 19 osob dojíždí za prací do jiné obce okresu / 9 do jiného okresu kraje. Mimo Královéhradecký kraj vyjížděly do zaměstnání 4 osoby, 2 odjíždí pracovat do zahraničí. Rovněž jsou ve městě ekonomicky aktivní obyvatelé, kteří podle posledního sčítání z roku 2011 do zaměstnání nevyjíždí a pracují přímo v obci - těch je 31. Do škol vyjíždí celkem 43 osob, z toho 42 mimo obec.

2. 4 VYUŽITÍ PŮDY A ZEMĚDĚLSTVÍ

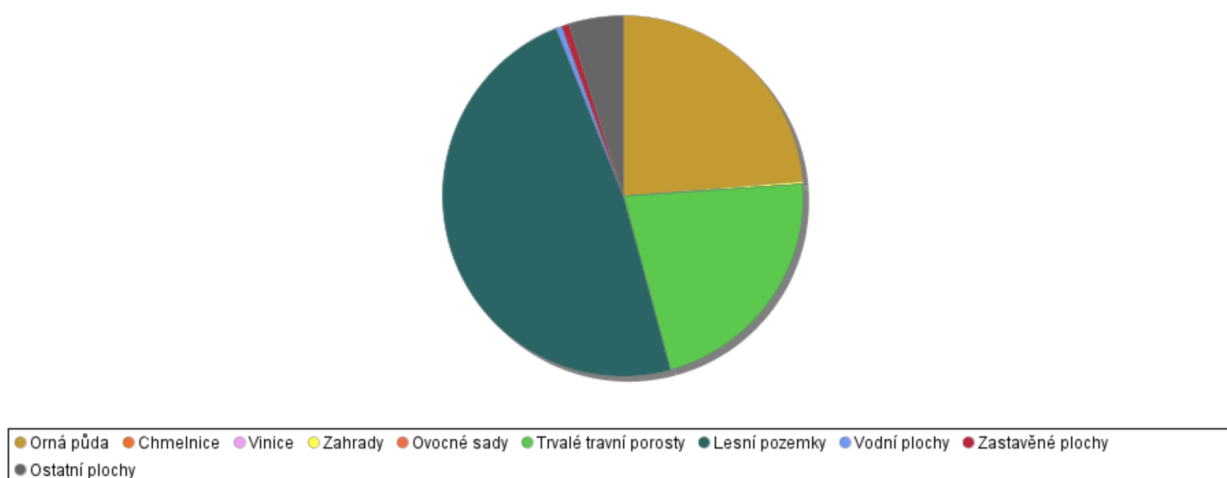
Rozloha katastrálního území obce Adršpach činí 1965,46 ha. Nezemědělská půda tvoří 1 066,25 ha rozlohy území obce. Z této rozlohy tvoří většinu lesy (947,33 ha), vodní plochy (10,66 ha) a zastavěná plocha (12,94 ha). Z celkové výměry zemědělské půdy (899,22 ha) tvoří většinu orná půda (465,32 ha), trvalý travní porost (428,96 ha) a zahrady (4,94 ha). Hodnoty poukazují na jedinečný ráz obce, která je obklopena pískovcovým masivem Adršpašských skal - Skalního města a skal na Křížovém vrchu. Obec se táhne údolím podél Adršpašského potoka, který se vlévá do Metuje.

Zemědělství v obci je zaměřeno na chov dobytka, koní a ovcí a většina zemědělců farmaří v ekologickém režimu (Vlček - Ekofarma Adršpach: chov plemenného skotu Charolais, Ekofarma Tuček: koně a chov ovcí masného plemene Suffolk, Krecbach).

Graf 4: Druhy pozemků v obci Adršpach k 31. 12. 2020.

Druhy pozemků (ha)

[ParDatKr]

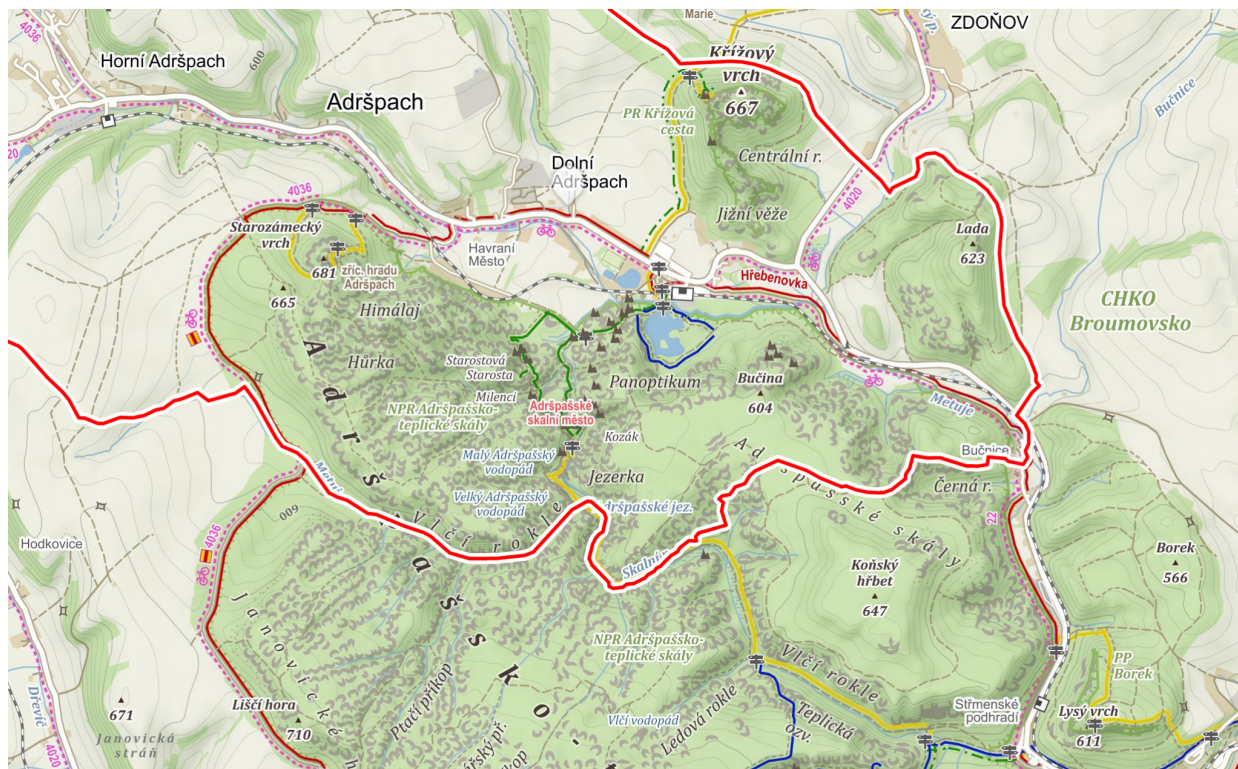
Zdroj: ČSÚ (2021): Veřejná databáze

2. 5 CESTOVNÍ RUCH

Atraktivita cestovního ruchu – přírodní, kulturní a turistické cíle

Adršpach je oblíbené turistické místo nadregionálního významu. Hlavní atrakcí jsou Adršpašsko-teplické skály a Křížový vrch, ruina hradu Adršpach a Adršpašský zámek, ve kterém se v současnosti nachází české muzeum horolezectví. Poblíž Adršpachu jsou prameny řeky Metuje. Území je součástí Chráněné krajinné oblasti Broumovsko. Adršpach zavedl v roce 2021 rezervační systém, který si za cíl klade eliminaci overturismu a zaručuje v národní přírodní rezervaci omezený počet návštěvníků tak, aby oblast nebyla tolik zahlcena. Jednou z vizí obce je změna přístupu k turismu, protože místo je dlouhodobě zatíženo jednodenním turismem zejména v době letních prázdnin. Územní studie Adršpachu by mohla napomoci stanovit vizi a změnu přístupu k turismu v obci.

Hlavním turistickým lákadlem obce je Skalní město Adršpach - největší skalní město v České republice tvořené působivými masivy pískovcových skal s jedinečnou florou i faunou. Jeho součástí jsou Adršpašské vodopády na řece Metuji (zejména Velký vodopád), zatopená pískovna ve skalách - vznikla zatopením bývalého pískovcového lomu a dnes patří k nejkrásnějším jezírkům v Česku, naučná stezka Křížový vrch v Adršpachu s křížovou cestou ze 17. století a četnými pískovcovými útvary. Na Starozámeckém vrchu (681 m.n.m.), v západním cípu skal, stojí zřícenina hradu Adršpach. Z vyhlídky na skalním ostrohu se otevírá velkolepý výhled na skalní město. Na hradiště vedou dvě cesty – první je turistická cesta od Adršpachu, druhá - zvaná Jezdecká - je širší a obtáčí Starozámecký vrch zprava. Obcí prochází četné turistické stezky a tisíce horolezeckých cest ve Skalním městě a na Křížovém vrchu.

Turistická mapa Adršpachu a okolí. Zdroj: mapy.cz.

Historie cestovního ruchu v Adršpachských skalách

Do roku 1750 se nevyskytuje žádný doklad, který by upravoval podmínky průvodcovské činnosti ve skalním městě. Prohlídky skalního města tak měly spíše náhodný „objevitelský“ charakter. Začátky průvodcovské činnosti jsou datovány k polovině 18. století, kdy si nájemce hotelu Felsendstadt (Skalní město), mohl přivydělávat ke své činnosti vykonáváním prohlídek skalního města. Sílící zájem o prohlídky vedl majitele panství k pronajímání několika dalších míst ve skalním městě, kde se bylo možné občerstvit, poslechnout si ozvěnu, prohlédnout Velký vodopád nebo se projet na lodičkách (Dimter & Lisák, 2011, str. 124-125).

Průvodcovská činnost ve skalním městě jako taková vzniká na začátku 20. století. Prohlídka skalního města byla podmíněna přítomností průvodce, kdy maximální počet návštěvníků ve skupině byl stanoven na 40 osob. Zaměstnanci mohli ubytovávat návštěvníky ve svých domech za předpokladu, že hotel Felsendstadt byl plně obsazený (Dimter & Lisák, 2011, str. 124-125). Průvodcovská činnost trvá ve Skalním městě dodnes.

Kulturní památky

Nejznámějším typem jsou drobné sakrální památky jako mariánské sloupy, Boží muka a kříže (i smírčí kříže). Až na výjimky pocházejí kříže, které se lidově označují jako Boží muka, z 19. století a jejich donátory bývali bohatí sedláci, mlynáři nebo movitější obyvatelé vesnice. Jako stavební materiál se používal pískovec převážně z lomů v Libné, méně pak z Božanova. Z hlediska motivu, dekoru a ornamentu se adršpašské sakrální památky od jiných oblastí neliší: najdeme na nich především vyobrazení se svatou Trojicí. Bohužel je většina Božích muk a křížů silně poškozena, některé nenávratně, jiné zmizely.

Státem chráněné památky na Adršpašsku:

A) Horní Adršpach

Kostel Povýšení svatého Kříže

Kostel Povýšení svatého Kříže na úpatí Pavlovské hory v Adršpachu byl postaven v letech 1827-1831 v klasicistním slohu. Původně měla věž kostela ještě bání. Je chráněn jako kulturní památka České republiky.

Od roku 1688 byl v obci dřevěný kostel filiální ke Zdoňovu, od roku 1878 byla zřízena lokálie. Kostel je farní od roku 1855. Farnost zanikla (2009), byla sloučena s farností Teplice nad Metují a kostel se stal kostelem filiálním.

V presbytáři je hlavní oltář Povýšení svatého Kříže. Boční oltář svaté Anny s obrazem Augustina Kracyka z roku 1865. Varhany jsou od varhanáře Paula Noskeho z Broumova. Pozdně renesanční zvon svatý Ondřej je od broumovského zvonaře Andrese Hauptmanna z roku 1641. Pod kruchtou je pískovcový barokní náhrobník Jana Bedřicha Kidlitze z doby kolem roku 1730.

Sousoší Julia Fučíka

Pomník Julia Fučíka stojí na katastrálním území Horního Adršpachu. Jde o sousoší socialistického realismu, která byla zapsána do Ústředního seznamu kulturních památek České republiky. Autorem sousoší je Jaroslav Kolomazník a památník byl osazen v roce 1958 v centru parčíku před obecním úřadem v Adršpachu.

Socha sv. Jana Nepomuckého

Socha Panny Marie Immaculaty

Socha Nejsvětější Trojice

B) Dolní Adršpach

Zřícenina Hradu Adršpach

Zřícenina středověkého hradu asi 2 km západně od vsi Adršpach v okrese Náchod na těžko přístupné skalní plošině Zámeckého vrchu ve výši 681 m. n. m. Od roku 1964 je chráněn jako kulturní památka.

Za pravděpodobného zakladatele hradu je považován král Jan Lucemburský ve druhém nebo třetím desetiletí čtrnáctého století. První písemná zmínka z roku 1348 pochází z návrhu zemského zákoníku *Majestas Carolina* a uvádí hrad termínem *Eberspach castrum*. V roce 1354 se připomíná majitel hradu Hanuš. V roce 1355 je hrad zmíněn v návrhu českého celozemského zákoníku *Majestas Carolina* mezi královskými hrady Karla IV. V letech 1354-1359 jej držel Hanuš z Adršpachu. Pak zde zůstávali vladykové ze Skalice. Od nich jej roku 1363 koupil Hynek z Náchoda. V roce 1397 se již píše Tamchyn z Aderspachu dnešním termínem. Další záznamy jsou až z roku 1427, kdy jej vlastnil Hynek z Dubé, spojenec Zikmunda. Během husitských válek zde zůstávali táborité a odtud pustošili svými nájezdy Slezsko. V roce 1447 proto slezská knížata spolu s městy Vratislaví a Svídnicí tento hrad, spolu s jinými v oblasti, odkoupila a následně zbořila.

Umlaufův statek čp. 31

Historická usedlost. Jedná se o unikátní hrázděnou stavbu z druhé poloviny 17. století, jedinou tohoto typu, která se dochovala v oblasti východních Čech. Historický statek je zapsán v Ústředním seznamu nemovitých kulturních památek České republiky.

Podle údajů v památkovém katalogu Národního památkového ústavu stavba pochází z roku 1676, avšak podle data a nápisu na štítu dům byl zbudován již v roce 1670. Nápis v němčině zní: *Erbaut dieses Haus / Wenn Gott es will / da muss ich raus. Anno Domini 1670* (v překladu "Postavil jsem tento dům, když Bůh bude chtít, pak musím odejít. Léta Páně 1670").

Po dobu zhruba dvou století usedlost sloužila jako adršpašská rychta, v prvním poschodí budovy sídlil rychtář a konala se zde zasedání obecní rady. V 19. století byl statek částečně rekonstruován. Na Broumovsku byly v té době původní dřevěné či hrázděné statky německých usedlíků nahrazeny kamennými budovami a vznikly tak typické klasicistní statky broumovského typu. Na rozdíl od ostatních usedlostí však Umlaufův statek zůstal zachován v původní podobě ze 17. století, pouze v přízemí bylo vyměněno roubení.

Zámek Adršpach

Zámek Adršpach v Dolním Adršpachu, dnes nazývaný též Dolní Adršpach, nechal v roce 1596 vystavět Adam Bohdanecký z Hodkova. Zámek prošel řadou stavebních úprav, jedna z nejvýznamnějších proběhla v roce 1886, kdy zámek vlastnil rod Nádherných (zámek koupil v roce 1828 Jan Nepomuk Nádherný). Tento rod vlastnil zámek až do roku 1945, kdy jim byl na základě Benešových dekretů zabaven. Další nejnutnější opravy proběhly v roce 1970, které provedlo Ministerstvo vnitra a v prostorách zámku zřídilo Státní ústřední archiv, který zde byl do roku 1989. V roce 2013 zámek odkoupila obec Adršpach, která ho postupně rekonstruuje.

Křížová cesta na Křížovém vrchu

Křížová cesta vede přírodní rezervací Křížová cesta po lesní cestě mezi skalami na Křížový vrch, který je 1,5 kilometrů severovýchodně od Dolního Adršpachu. Je chráněna jako nemovitá Kulturní památka České republiky. Křížovou cestu tvoří litinové, částečně polychromované reliéfy zasazené do skal (formou bas-reliefu), zhotovené v 17. století. Na vrcholu skal je umístěný železný kříž z roku 1857 na pískovcovém podstavci s plastikami svaté Anny, Josefa a Jana Nepomuckého.

Mariánský sloup / Kamenná socha Neposkvrněného početí Panny Marie

Sloup se šroubovým dříkem; na jeho vrcholu stojí Neposkvrněná Panna Maria se svatozáří a lilií.

Socha svatého Václava

Socha na podstavci se svatým Václavem.

Pilíř se sousoším Nejsvětější Trojice naproti hospodě U Tošováka

Sloup Neposkvrněného početí Panny Marie

Kultura

Obec koupila v roce 2012 zámek Adršpach, který má zastávat funkci centra kulturního vyžití v obci. Plánují se další rekonstrukce a vnitřní prostory zámku by měly poskytnout zázemí pro pořádání kulturních akcí v obci (besedy, promítání, koncerty atd.). Aktuálně se na zámku nachází infocentrum, kavárna s dětským koutkem a knihovnou, úniková hra na téma „Třetí princ“, expozice Inářství a historie Adršpachu, pohádková místnost pro děti, horolezecké muzeum, přednáškový sál a historická expozice (viz oficiální webové stránky obce Adršpach). Pracovníci zámku se též podílejí na kulturním životě v obci organizováním besed, přednášek, vernisáží a degustačních akcí. V letních měsících se v zámeckém parku provozuje letní kino.

Jak hodnotíte úroveň kulturního vyžití v obci?

Obrázek 3: Výsledek dotazníkového šetření mezi občany. Zdroj: Vlastní zpracování.

V obci se každoročně koná velké množství již tradičních společensko-kulturních akcí. Jedná se například o akci „Dřevorubec roku“, turistický pochod „Teplicko-Adršpašská 33“, „Fotbalový turnaj horolezeckých mužstev“, „Ádrkross“, „Pohádkový les“ a „Čertohrátky“. Poměrně novými společensko-kulturními akcemi jsou festival „Adršpach Highline Meeting“, „Máslová stezka“ (skalní a horský ultramaraton) a „LAN párty“. Všechny tyto výše uvedené akce, vyjma „Čertohrátek“ pořádaných Technickými službami Adršpach, jsou v rámci poskytnutých dotací spolufinancovány obcí Adršpach. Kromě jmenovaných každoročně konaných společensko-kulturních akcí, organizuje obec ve spolupráci s SDH Adršpach Dětský den a Pálení čarodějnic.

Obyvatelé obce navíc mohou využívat pro kulturní vyžití zařízení v blízkém Broumově, zejména Klášter Broumov, Městské divadlo, Muzeum; či využít dostupnost Trutnova (UFFO, Jazzinec atd.)

Kapacita a návštěvnost hromadných ubytovacích zařízení

	2018	2019	2020
Počet zařízení	9	9	11
pokoje	84	85	113
lůžka	254	261	352
Hosté	5 312	4 831	7 056
z toho nerezidenti	1 325	646	1 037
Přenocování	13 020	11 453	17 840
z toho nerezidenti	2 992	1 490	1 961
Průměrný počet přenocování (noci)	2,5	2,4	2,5

Tabulka 6: Kapacita a návštěvnost hromadných ubytovacích zařízení. Zdroj: ČSÚ, Veřejná databáze.

2.6 TECHNICKÁ INFRASTRUKTURA

2.6.1 Zásobování pitnou vodou

Obec Adršpach má realizován obecní vodovod. Vodovodní síť je respektována. Vydatnost zdrojů vody je dostatečná a je schopna pokrýt nárůst spotřeby vody se stoprocentní zabezpečeností. Stabilizované plochy i plochy změn budou zásobovány pitnou vodou ze stávající vodovodní sítě a jejího rozšíření. Nouzové zásobování pitnou vodou bude řešeno cisternami z jiného zdroje a zvýšeným dovozem balené pitné vody. Zabezpečení zastavitelných ploch požární vodou bude zajištěno pomocí požárních hydrantů osazených na vodovodní síti a z místních vodních toků a ploch stejně, jako tomu bude i nadále u ploch stabilizovaných. Pitnou vodu zajišťuje v obci VAK Náchod.

2.6.2 Kanalizace a čištění odpadních vod

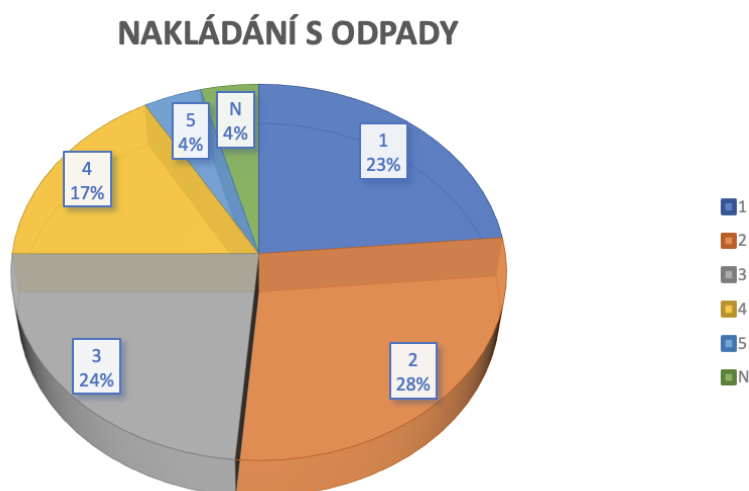
V Horním Adršpachu není vybudovaná oddílná síť odpadních vod. Velká část dešťových vod je svedena do ČOV - tento stav je nutno dořešit, zejména je problematický při trvalých a vydatných deštích. V Dolním Adršpachu je stávající stav ČOV nedostatečný, jelikož kapacita v exponovaných obdobích je nedostačující a je třeba ji rozšířit (usnesení zastupitelstva). Vymezují se území s možností napojení na kanalizaci. Zbývající odpadní vody, které nebude možné svést do kanalizace, budou zneškodňovány v rekonstruovaných stávajících nepropustných jímkách na vyvážení, v nově vybudovaných jímkách, ve stávajících septicích doplněných o zemní filtry a dále v domovních ČOV, které budou mít vypouštění do recipientu s celoročním průtokem. Odpadní vody z jímek a septiků jsou odváženy k zneškodnění na ČOV do Horního Adršpachu. Firmy Continental Automotive Czech republic s.r.o. a Technické služby Adršpach s.r.o. představují zvýšené nároky na kanalizační síť a odpadní vody a je proto záhodno, aby byly součástí jejich nákladů či samostatných investičních příspěvků.

2.6.3 Odpadové hospodářství

Obec částečně podporuje třídění odpadů, jejich organizace je ve 100 % vlastnictví obce (TS Adršpach, které jsou zodpovědné za provoz skalního okruhu a přilehlé infrastruktury, odpady vyprodukované turistickým ruchem netřídí). Nádoby na třídění odpadů jsou rozmístěny na určených místech v obci a zahrnují nádoby na třídění

komunálního odpadu, biologického odpadu, papíru, plastů, skla a kovů, textilu a kuchyňských olejů. Objemný odpad je svážen 2x ročně. Stejně tak toxický a nebezpečný odpad je sbírán 2x ročně ve sběrných dnech. Systém skladování statkových hnojiv a hospodaření s nimi je třeba zabezpečit proti průsakům do podzemních vod a splachům do vod povrchových. Komunální odpad je svážen na řízené skládky mimo území obce.

Jak hodnotíte nakládání s odpady, třídění a recyklaci v obci?

Obrázek 4: Výsledek dotazníkového šetření mezi občany. Zdroj: Vlastní zpracování.

2.6.4 Vytápění

Zásobování teplem a teplou vodou je řešeno převážně z lokálních zdrojů a z domovních kotelen na tuhá paliva nebo elektřinu. Rozvod plynu není v území obce realizován ani navrhován. Obec by měla dbát na zavedení moderních kotlů a snažit se o ekologičtější formu vytápění a využít k tomu např. aktuální dotační výzvy týkající se kotlíkových dotací. Obec podporuje program Zelená úsporám.

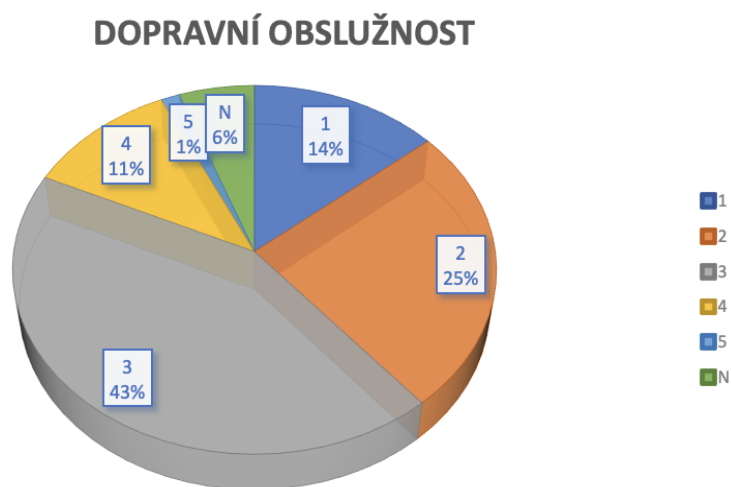
2.6.5 Veřejné osvětlení

V obci se nachází veřejné osvětlení.

2.6.6 Dopravní obslužnost a infrastruktura

Územím jsou vedeny pouze silnice III. třídy, které jsou ve svých trasách plně stabilizovány. Pouze u silnice III/30110 se navrhuje pro zlepšení bezpečnosti pěšího provozu doplnění chybějících úseků chodníků mezi Horním a Dolním Adršpachem (realizace 2021 a dále). Silnice se napojuje na hlavní silnici č. 301 do Trutnova, na silnici č. 30110 směr Teplice nad Metují a dále Broumov či Náchod. Dopravní zátěž obce je poměrně vysoká. Nákladní vozy (zejména zásobování firmy Continental Automotive Czech republic s.r.o.) i osobní automobily zvyšují hlukovou zátěž a snižují bezpečnost silničního provozu kvůli častému porušování nejvyšší povolené rychlosti. Dopravní obslužnost podstatně ovlivní otevření dálnice D11 a její propojení s S3 s Polskem. Komplikace způsobuje zimní uzavírka na úseku Adršpach - Chvaleč a špatná kvalita objízdné trasy přes Radvanice, která je v havarijním stavu (uvolněné krajnice atd.).

Jak hodnotíte dopravní obslužnost obce?

Obrázek 5: Výsledek dotazníkového šetření mezi občany. Zdroj: Vlastní zpracování.

Železniční doprava

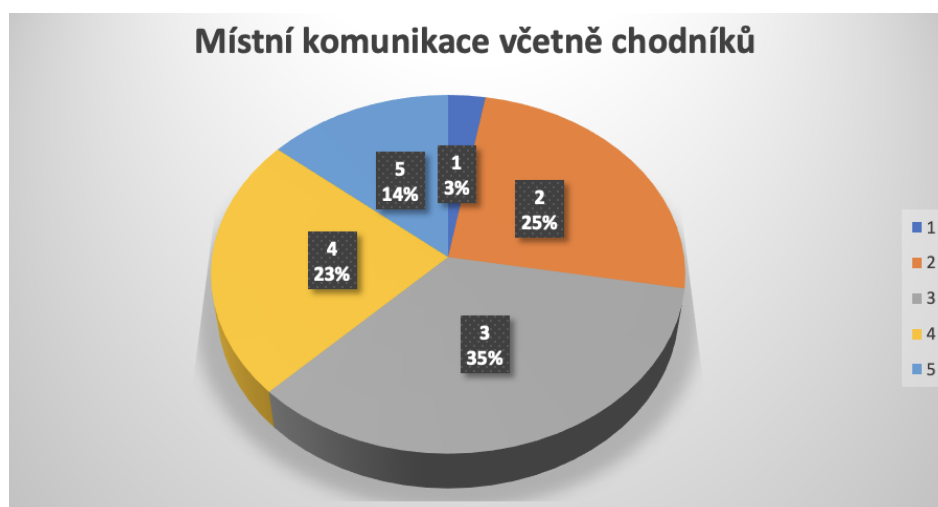
Obcí prochází železnice. Regionální trať č. 047 Teplice nad Metují – Trutnov s železniční stanicí Adršpach a zastávkou Horní Adršpach je ve své trase plně stabilizována a u ní je pouze vymezena plocha pro navrhovanou zastávku v prostoru Bučnice. Dle vize v Územní studii Broumovsko je plánovaná zastávka i v

prostoru Adršpach - Havraní město. S tímto bodem se lze vypořádat díky pořízení Územní studie Adršpach.

Místní komunikace

Údržbu a zimní údržbu místních komunikací zajišťuje ze svých zdrojů obec, stejně jako postupné opravy a udržování silnic. V Horním Adršpachu je nedostatečná kapacita parkovišť pro nákladní a osobní dopravu firmy Continental (stání vozidel v obytných zónách, zákazech zastavení) - dochází tak ke vzniku nebezpečných situací v dopravě. V Dolním Adršpachu je další rozšiřování parkovacích ploch nežádoucí kromě prostoru kolem ZŠ, kde vzhledem k nedostatku parkovacích míst vznikají často nebezpečné situace.

Jak hodnotíte místní komunikace včetně chodníků?

Obrázek 6: Výsledek dotazníkového šetření mezi občany. Zdroj: Vlastní zpracování.

V blízkém okolí obce je celá síť cyklotras a cyklostezek. V budoucnu by se obec ráda zapojila do budování sítě cyklostezek na Broumovsku a v příhraničí s Polskem.

Mezi nejznámější cyklotrasy patří:

- **trasa č. 4000** – okruh Stěny. Mezinárodní trasa vede přírodními rezervacemi okolo horských hřbetů se skalními útvary a vyhlídkami na obou stranách česko-polské hranice,
- **trasa č. 4001** – Vyhlídková cesta. Částečně sdílí trasu Stěny, vede více terénem v oblasti NPD Broumovské stěny,
- **trasa č. 4002** – Javoří hory. Trasa vede lesními cestami, nabízí krásné výhledy do Broumovské kotliny a na pásmo Broumovských stěn i Javořích hor. Trasa může navazovat na cyklotrasu č. 4020
- **trasa č. 4003** – Pánova cesta. Trasa se dá spojit s trasami 4000 a 4001, z Martínkovic dojedete do Ameriky v Křinicích pod Broumovskými stěnami a pokračujete přes hřeben do obce Suchý důl,
- **trasa č. 4020** – Stolové hory. Nejdelší cyklotrasa regionu spojuje lázeňská města v Polsku s Adršpašsko - teplickými skalami. Trasa dlouhá 126 km, z toho 63 km v Polsku a 63 km v ČR.

Dopravní obslužnost

V obci je zajištěna pravidelná autobusová a vlaková doprava. Obyvatelé obce mohou využívat celkem 2 zastávky - v Dolním i Horním Adršpachu ve směru na Trutnov i směr Teplice nad Metují. Autobusové linky jezdí směrem do Broumova a jejich četnost je během celého dne dostatečná. Stejně tak jezdí autobus ve směru Chvaleč a Trutnov. Obcí pravidelně projíždí také autobusy, které vozí zaměstnance firmy Continental Automotive Czech republic s.r.o. Ty velmi často překračují nejvyšší povolenou rychlost v obci a způsobují tak rizika pro obyvatele i návštěvníky obce. V části Dolní Adršpach neodpovídají autobusové zastávky zákonným normám a cestující jsou tak vystaveni nebezpečí při nástupu i přecházení komunikace v nepřehledných úsecích. Je potřeba to zohlednit v koncepci dopravního řešení obce.

2.7 OBČANSKÁ VYBAVENOST

2.7.1 Bydlení

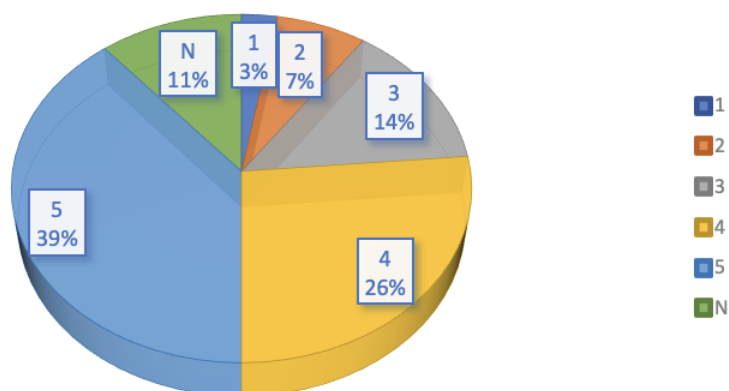
Specifickým fenoménem lidové architektury v oblasti Adršpaška jsou selské usedlosti, označované jako statky "broumovského typu". Pro Adršpaško bývaly typické původní dřevěné (nejčastěji roubené nebo poloroubené) usedlosti, které ve 2. polovině 19. století prošly masivní přestavbou, přičemž hlavním stavebním materiálem se stal kámen a cihly. Nově postavené nebo rekonstruované usedlosti stojí často na půdorysu statků ze 14. a 15. století (Dimter, str. 233). Tento typ budov dominuje v Dolním Adršpachu, zatímco v Horním Adršpachu se nachází i bytové domy.

Dle Sčítání lidí, domů a bytů (dále jen SLDB) z roku 2011 byl bytový fond obce tvořen 173 budovami. Z toho bylo 151 rodinných domů a 19 bytových domů. Celkový počet obydlených domů činil 110.

V osobním vlastnictví fyzických osob je celkem 84 domů, z toho 81 rodinných a 3 bytové domy. Ve vlastnictví obce jsou 3 bytové domy. Formou spoluvlastnictví hospodaří 17 vlastníků bytů - z toho 5 rodinných a 12 bytových domů.

Jak hodnotíte možnosti pro výstavbu rodinných domů a kvalitu bydlení?

MOŽNOSTI VÝSTAVBY RD

Obrázek 7: Výsledek dotazníkového šetření mezi občany. Zdroj: Vlastní zpracování.

2.7.2 Školství

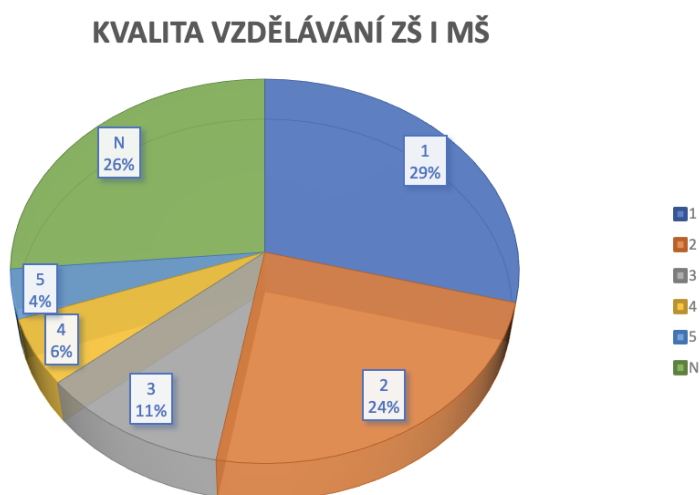
V obci je fungující mateřská školka i základní škola. Mateřská škola se nachází v Horním Adršpachu v dvoupodlažní vile. V prvním podlaží se nacházejí tři prostorné herny, jídelna, kuchyň, šatna, hospodářská místnost, sociální vybavení pro děti i dospělé, sklad potravin. Ve druhém podlaží se nachází velká a malá ložnice, pracovna pro nespavé děti, tělocvična, ředitelna, sociální vybavení a příslušné skladovací prostory.

Mateřská škola má školní zahradu, která je součástí objektu. Její uspořádání a vybavení – travnatá plocha, pískoviště, lavičky, stolky, houpačky, zahradní domečky - umožňují realizaci aktivních činností dětí. V budově je rovněž umístěna školní kuchyně, která zabezpečuje stravování dětí a zaměstnanců školy.

Budova základní školy se nachází v Dolním Adršpachu a prošla v roce 2012 celkovou rekonstrukcí. Škola funguje jako malotřídka a je tedy běžné, že děti fungují ve věkově smíšených skupinách a v malém počtu dětí v ročníku. V přízemí školy se nachází družina vybavená počítači, školní jídelna, relaxační místnost a šatna. V patře jsou dvě třídy, sborovna a toalety.

U školy je nedostatek parkovacích míst vyhrazených přímo pro účely ZŠ (vznik nebezpečných situací v dopravě) a chybí zázemí pro vzdělávání dětí v rámci tělesné výchovy a venkovní aktivity (venkovní hřiště - dráha, doskočiště apod.).

Jak hodnotíte kvalitu vzdělávání v obci (ZŠ i MŠ) ?

Obrázek 8: Výsledek dotazníkového šetření mezi občany. Zdroj: Vlastní zpracování.

2.7.3 Zdravotnictví

V části obce Horní Adršpach se v přízemí obecní budově nachází Zdravotní středisko s ordinací praktického a zubního lékaře. Ordinují MUDr. Červenka (praktický lékař) a MUDr. Neoral (zubař).

Za lékařskou péčí je také možné dojet do nedalekého Trutnova, Meziměstí, Teplic nad Metují či Broumova. V Broumově jsou dostupné základní ordinace (v rámci polikliniky či soukromé ordinace lékařů) a pohotovosti. Nemocnice v Broumově je vybavena lůžky pro následnou péči a je tu oddělení interny a interní JIP. V Broumově (cca 30 min, 30 km) je i výjezdové pracoviště Rychlé záchranné služby. Další nemocnice je v Náchodě a Trutnově.

Dostupné lékařské ordinace v Meziměstí jsou následující: praktický lékař (každý den v týdnu), diabetolog (jednou týdně), dětský lékař (každý den v týdnu), chirurgie (jednou týdně), gynekologie (jednou týdně). V Teplicích nad Metují ordinuje praktický lékař (MUDr. Záveský) a zubařka MUDr. Jaroslava Neoralová a Medica Langer s.r.o.

Jak hodnotíte dostupnost zdravotní péče?

Obrázek 9: Výsledek dotazníkového šetření mezi občany. Zdroj: Vlastní zpracování.

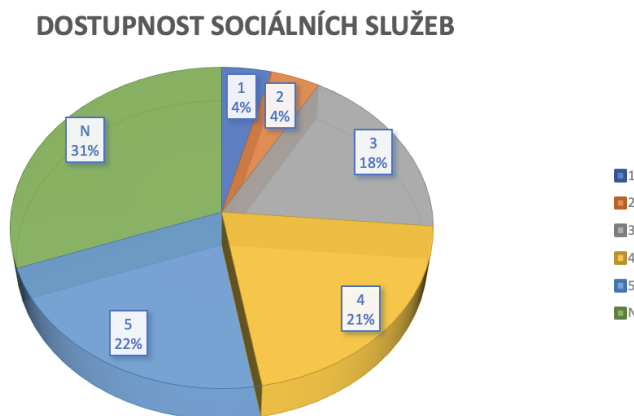
Sociální péče

V obci není zařízení sociální péče ani zařízení, které by zajišťovalo sociální služby. Obec má uzavřenou smlouvu s terénní pečovatelskou službou Teplice nad Metují. Obec Adršpach v minulosti zavedla Sociální program pro seniory, který byl naposledy aktualizován na zasedání zastupitelstva obce dne 16. 2. 2022. Podmínky tohoto programu upravují konkrétně tyto záležitosti (usnesení č. 22/33/2022):

- předání dárkového balíčku v hodnotě 300,- Kč při dovršení životních jubileí: 70, 75, 80 let a každý další rok,
- finanční příspěvek ve výši 1.000,- Kč / rok pro každého seniora staršího 70 let,
- částku 25,- Kč / osobu poskytnutou na občerstvení při pravidelných měsíčních schůzkách seniorů
- částku 30,- Kč / osobu / den poskytovanou na oběd u smluvního partnera, přičemž nárok na příspěvek má starobní nebo plně invalidní důchodce po předložení dokladu o přiznání starobního či plně invalidního důchodu
- nárok na rozvoz obědů seniorům hrazený obcí Adršpach a zabezpečovaný Technickými službami Adršpach
- příspěvek na občerstvení seniorů ve výši 350,- Kč / osobu na vánočním večírku
- organizace jednodenního zájezdu pro seniory konaného jednou až dvakrát do roka.

Podpora seniorů je bezpochyby potřebná, nicméně při věkovém průměru obce je především záhodno přilákat mladší populaci k trvalému pobytu v obci.

Jak hodnotíte dostupnost sociálních služeb v obci?

Obrázek 10: Výsledek dotazníkového šetření mezi občany. Zdroj: Vlastní zpracování.

2.7.4 Organizace, sport a spolky

Okolí obce skýtá široké možnosti pro sportovní vyžití - zejména outdoorové. Místo je tradičně rájem horolezců a pískovcové masivy jsou z hlediska horolezectví jedinečné co se stylu lezení i přístupu ke skalám týče - horolezectví se odehrává v přímo v oblasti Skalního města a na Křížovém vrchu.

Dalším specifikem je v ČR stále relativně mladá disciplína - slackline a highline, které se zde těší velké oblibě. V okolí obce se nachází množství turistických tras a cyklotras. V zimní sezóně mohou občané využívat upravené běžecké trasy, na jejichž údržbu obec přispívá. Pro děti nabízí obec vyžití na dětském hřišti u bytového domu čp. 141, u školky a v Dolním Adršpachu za parkovištěm.

V obci je aktivní horolezecký oddíl. Běžkařský oddíl v obci funguje od září 2021 (pro děti v případě zájmu možnost zapojit i dospělé) "SKI Adršpach z.s." pod vedením Kristýny Šretrové ve spolupráci s Farmou Tuček - včetně instruktorských zkoušek. 2x týdně probíhá trénink + několik soustředění ročně. V roce 2022 byl uspořádán 1. ročník Adršpašského poháru (dětské závody), bohužel musel být přesunut do Deštného v Orlických horách kvůli sněhovým podmínkám, účast cca 120 závodníků.

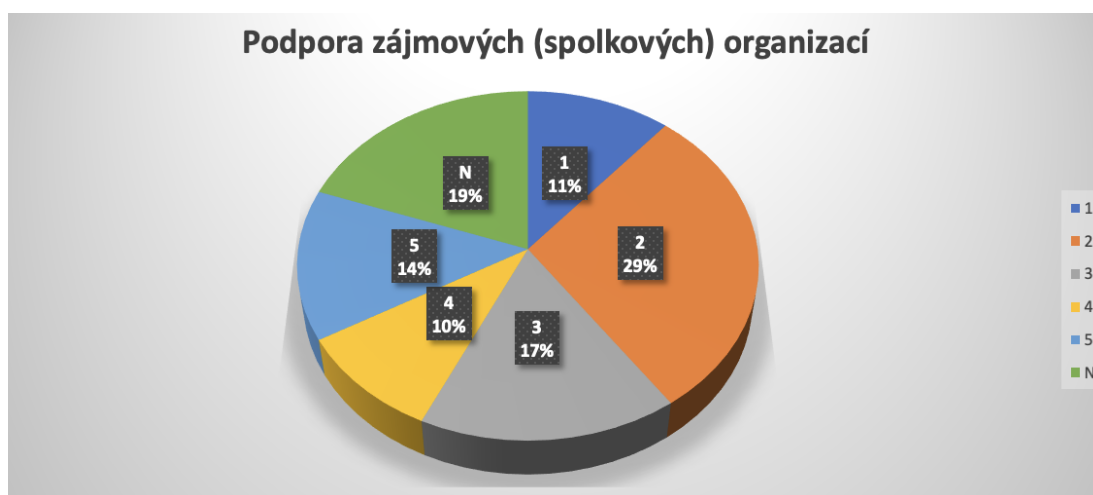
Jak hodnotíte úroveň sportovního vyžití v obci?

Obrázek 11: Výsledek dotazníkového šetření mezi občany. Zdroj: Vlastní zpracování.

V Horním Adršpachu se nachází TJ Jiskra se zázemím pro sportovní aktivity a horolezecká stěna. Ta je nyní nově i v Dolním Adršpachu (projekt Ádrboulder). V obci je aktivní SDH Adršpach, který sídlí v Horním Adršpachu.

Jak hodnotíte podporu zájmových (spolkových) organizací?

Obrázek 12: Výsledek dotazníkového šetření mezi občany. Zdroj: Vlastní zpracování.

Obyvatelé mohou využívat sportovních zařízení v okolí, např. halu v Teplicích nad Metují, sportoviště v Broumově, ale také např. v Meziměstí, kde je v provozu AQA LAND s bohatým zázemím nebo WALZELOVKA, která nabízí celou řadu i neobvyklých sportovních aktivit. Oblíbeným sportovištěm je také bouldrovka v Hronově.

2.7.5 Služby

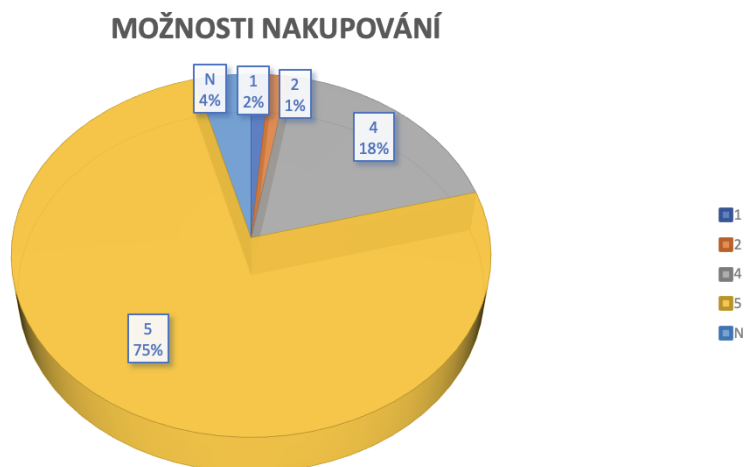
V Horním Adršpachu se nachází budova obecního úřadu, pobočka české pošty, sportovní areál TJ Jiskra s tenisovými kurty, hasičárna, obecní knihovna, obecní byty, ordinace lékaře a zubaře, urnový háj, kostel, restaurace, vlaková zastávka, autobusová zastávka, budova mateřské školy, dvě dětská hřiště a firma Continental Automotive s.r.o. se závodní jídelnou (využívanou v minulosti v případě potřeby jako kulturní sál obce). Obchod v obci chybí.

Jak hodnotíte úroveň občanské vybavenosti v obci?

Obrázek 13: Výsledek dotazníkového šetření mezi občany. Zdroj: Vlastní zpracování.

Jak hodnotíte možnosti nakupování v obci?

Obrázek 14: Výsledek dotazníkového šetření mezi občany. Zdroj: Vlastní zpracování.

V části Dolní Adršpach se nachází zámek s kavárnou a infocentrem, který je sezónně otevřen a nabízí program návštěvníkům obce; areál Technických služeb Adršpach s.r.o. s infocentrem, stánky s rychlým občerstvením (sezónně otevřeno), parkoviště, vlaková i autobusová zastávka, 5 restaurací, budova základní školy, hotely a penziony.

Restaurace v obci

Restaurace Javor

Hotelová restaurace Skalní Mlýn

Restaurace Lesní zátiší

Kalírna

Hostinec U Tošováka

Restaurace U Bicanů

K2 (v procesu výstavby - nezkolaudováno k 5/2022)

Hotely v obci

Hotel Adršpach

Hotel Javor

Hotel Skalní Mlýn Adršpach

Penziony v obci

Penzion Adršpach Bány Brabcové

Ubytování ADR100

Penzion Zámecká

Apartmán Horní Adršpach

Adršpach Chalupa

Privat No. 2

Apartmány Adršpach U Kozárů

Penzion Tuček Adršpach

Apartmány Pod Křížovým vrchem Adršpach

Apartmány Údolí Adršpach

2.7.6 Informační servis obce

Informace jsou předávány tradičním způsobem prostřednictvím obecních vývěsek. Současně jsou obyvatelé informováni prostřednictvím www stránek obce, kde se mohou dozvědět o plánovaných akcích a dění v zastupitelstvu. V obci čtvrtletně vychází Adršpašský zpravodaj a to jak v listinné, tak elektronické podobě. Zámek Adršpach má své fb stránky a Instagram. Obec využívá mobilní aplikaci V Obraze. Podle obyvatel Adršpachu a členů pracovní skupiny je v obci nedostatečný informační servis, je potřeba více komunikace s občany a projevat větší zájem o názory obyvatel obce.

Jak hodnotíte komunikaci obecního úřadu s občany?

Obrázek 15: Výsledek dotazníkového šetření mezi občany. Zdroj: Vlastní zpracování.

2.7.7 Správa obce

Dle míry přenesené působnosti se obec řadí mezi obce „I“ typu s běžným obecním úřadem. Obecní úřad tedy vykonává základní a typické úkony v rámci fungování své samosprávy. V rámci své hospodářské činnosti obec provozuje parkoviště, projížďky na lodičkách po skalním jezírku a udržuje lesní hospodářství. Obec je jediným vlastníkem společnosti s ručeným omezeným – Technických služeb Adršpach, která provozuje a udržuje skalní okruh. Pozemky, na kterých se nachází

Skalní okruh však vlastní Lesy ČR s.p., obec si je proto musí pronajímat. Většina obcí v České republice je nepřímo závislá na rozpočtovém určení daní jako na hlavním zdroji příjmů do rozpočtu obce. Jelikož je však obec Adršpach významným turistickým centrem, který ročně navštěvuje statisíce turistů, disponuje tak dalšími významnými zdroji příjmů. Těmito zdroji jsou:

- a) zisky z hospodářské činnosti obce, tedy z provozování centrálního parkoviště u skalního města Adršpach, z projížděk na lodičkách po skalním jezírku a z lesního hospodářství
- b) vyplácené dividendy z Technických služeb Adršpach, které provozují skalní okruh

Obec je členem DSO Broumovsko, MAS Broumovsko+, Euroregionu Glacensis, Společnosti pro destinační management Broumovska, Svazu měst a obcí ČR. Partnerská spolupráce mezi jednotlivými uskupeními napomáhá celkovému rozvoji obce a zachování společného kulturního i přírodního dědictví a naplňování společné vize.

2.8 ŽIVOTNÍ PROSTŘEDÍ

CHKO Broumovsko

Obec Adršpach leží na území chráněné krajinné oblasti Broumovsko. Broumovský výběžek ve východních Čechách, ohraničený věncem hor Javořích, Stolových a Jestřebích, je malebná krajina s ostrůvky divoké přírody, známá především svými rozsáhlými skalními městy a unikátní církevní a lidovou architekturou. Staleté osídlení a hospodaření dalo vzniknout ekologicky a esteticky cenné oblasti, jedinečné v rámci celé naší země. Mozaika lesů a zemědělských pozemků, doplněná menšími sídly a liniemi stromořadí, remízky a drobnými stavbami, je protkaná sítí potoků a ozdobená skupinami skal a tajemnými skalními městy. Jako strážci se nad ní tyčí stolové hory Ostaš, Bor, Broumovské stěny a polská Hejšovina.

Adršpašsko-teplické skály a Broumovské stěny, první proslulé rozsáhlým skalním městem, druhé podivuhodnými skalními útvary, jsou nejcennějšími částmi zdejší přírody, kde na specifický pískovcový reliéf a s ním související inverzní klima, jsou vázány vzácné druhy květeny a zvířeny. Zdaleka však nejsou jedinými přírodními klenoty v oblasti: na stovkách lokalit je zaznamenán výskyt vzácných a zranitelných druhů, rozmanitých biotopů a zajímavých výtvarů neživé přírody. Význam některých lokalit se odráží v jejich vyhlášení za maloplošná zvláště chráněná území a lokality soustavy Natura 2000.

CHKO Broumovsko bylo vyhlášeno v roce 1991, má celkovou rozlohu 410 km² a jeho součástí jsou 2 národní přírodní rezervace, 1 národní přírodní památka, 3 přírodní rezervace a 5 přírodních památek. V působnosti Správy CHKO Broumovsko je i národní přírodní památka Babiččino údolí. Na území CHKO Broumovsko je vyhlášeno 8 evropsky významných lokalit a ptačí oblast.

Území je rozděleno do čtyř zón ochrany přírody. Nejcennější je území I. zóny, která zahrnuje zejména přírodní ekosystémy pískovcových skalních oblastí i dochované zbytky přírodě blízkých lesů na těžko přístupných lokalitách a údolní nivy s větší biologickou rozmanitostí. Tvoří přibližně desetinu celkové plochy CHKO.

II. zóna CHKO (zabírá 14% území CHKO) zahrnuje lesy s různou, někdy značně změněnou druhovou skladbou, od starších, kvalitních listnatých a smíšených porostů až po čistě jehličnaté monokultury. Porosty jsou většinou stejnověké. Na zemědělské půdě tvoří II. zónu polokulturní až kulturní travinné porosty.

Největší část, více než tři čtvrtiny území zaujímají III. a IV. zóna. Jsou tvořeny zemědělskými pozemky a lesy s různou druhovou skladbou, vesměs jehličnaté, ale občas i velmi kvalitní smíšené a listnaté porosty menšího rozsahu, které nelze zahrnout do II. zóny a sídelními útvary. Lesy ve IV. zóně jsou menšího rozsahu, obklopené rozsáhlými plochami zemědělské půdy. IV. zóna je vymezena v prostoru Broumovské kotliny, nový návrh zonace počítá s jejím podstatným zmenšením. Nově by však měla zahrnout i některé sídelní útvary, které jsou nyní součástí III. zóny.

V roce 2013 byl veřejně projednán a schválen Plán péče o CHKO Broumovsko platný do roku 2022. Tento dokument je hlavním odborným podkladem pro rozhodování Správy CHKO. Jsou v něm stanoveny cíle ochrany přírody a nástroje k jejich dosažení. Rovněž všechna maloplošná chráněná území v CHKO mají své plány péče.

Ke zlepšení stavu chráněného území využívá Správa dotační programy Ministerstva životního prostředí. Kosení luk, výsadby stromořadí a solitérních dřevin, zvyšování podílu buku a jedle v lesích, péče o památné stromy, ostraha hnízd sokola a opatření na ochranu obojživelníků při jarním tahu podporuje Program péče o krajinu. Zakládání nových vodních ploch a obnovu mokřadů a přírodního charakteru toků umožňuje Program revitalizace říčních systémů.

Živou pamětí krajiny jsou památné stromy. V CHKO požívá ochrany institutu památného stromu 20 výjimečných stromů. U každého je umístěn panel s informacemi o jeho druhu, rozměrech, stáří a ošetřování, někdy i pověst spojená se stromem.

Výskyt některých druhů rostlin, živočichů nebo přírodních stanovišť je v CHKO významný i z celoevropského hlediska. Ptačí oblast evropské soustavy chráněných území Natura 2000 byla vyhlášena v lednu 2005 pro ochranu sokola stěhovavého a výra velkého. Zahrnuje všechny významné pískovcové celky na Broumovsku, které jsou pro tyto druhy ideálním životním prostředím. Zasahuje do místní části Březová. Pro ochranu mihule potoční jsou na národní seznam evropsky významných lokalit zařazeny části toků Metuje a Dřevíče. Pro svůj výskyt vzácných biotopů byly na tento seznam zařazeny také Adršpaško Teplické skály, Broumovské stěny a dosud nechráněná lokalita Žaltman.

Národní přírodní rezervace Broumovské stěny

Národní přírodní rezervace Broumovské stěny (pol. Broumowskie Ściany) byla vyhlášena v roce 1956 na rozloze 638 ha k ochraně krajinářsky významného nesouměrného hřbetu (kuesta) Broumovských stěn s řadou skalních měst. Nalézá se asi 4 km západně od města Broumov v okrese Náchod.

Broumovské stěny z kvádrových pískovců středního turonu tvoří přirozenou hranici mezi Polickem a samotnou Broumovskou kotlinou. V závislosti na úklonu vrstev jsou svahy směrem do Polické pánve mírné, zato k severovýchodu do rovinaté Broumovské kotliny spadá hřeben stěnami.

Severní polovina Broumovských stěn se jeví jako jednoduchý a úzký asymetrický hřbet (typická kuesta), který od výrazného Honského Špičáku (652 m.n.m.) přechází na jihovýchodě přes Strážnou horu (688 m.n.m.) a Loučnou horu (647 m.n.m.) do mírné ploché sníženiny u obce Slavný. V průběhu celého hřbetu jsou v

nejvyšších částech kolmé a převislé skalní stěny, v některých partiích až 50 m vysoké (Strážní hora, Hvězda, Supí hnízdo aj.). Mírně ukloněné svahy k jihozápadu jsou členěné několika hlubokými a dlouhými skalními kaňony. Nejznámější z nich je Kovářova rokle. V blokových akumulacích se nacházejí pseudokrasové jeskyně, protékané podzemním tokem (suťové jeskyně). Podobný ráz mají i některé další dlouhé rokly (Hruškova, Hájkova apod.), které rovněž odvodňují jihozápadní svahy Broumovských stěn směrem na řeku Metuji.

I severovýchodní svahy jsou členěné skalními roklemi se stejně divokou modelací, ty však vzhledem k prudkým svahům tohoto úbočí mají jen krátký průběh. V jejich dnech, zahlcených mocnými blokovými sutěmi, se nacházejí podzemní systémy pseudokrasových suťových jeskyní, z nichž jeskyně "Pod Luciferem" je svou délkou 395 m nejdelší a nejrozsáhlejší jeskyní v Broumovských stěnách. Jižní polovina Broumovských stěn od obce Slavný až po sedlo Machovský kříž na jihovýchodě nabývá složitější morfologii. Vlivem zvětšené frekvence tektonických poruch má zde terén podobu rozsáhlých pískovcových strukturních plošin s výrazným uplatněním pseudokrasového reliéfu. Na jihovýchodě je to plošina Signálu (708 m. n. m.), příkrě spadající do údolí Židovky a k zdrojnicím Bělského potoka. Okraje i povrch plošiny jsou modelovány pestrými tvary selektivního zvětrávání pískovců i svahovými gravitačními pohyby a jsou rozčleněné roklemi a soutěskami i do menších skalních měst.

Plošina Božanovského Špičáku (773 m.n.m.) je nejvyšší částí celých Broumovských stěn. Má rovněž velmi bohatou a pestrou pseudokrasovou modelaci s uplatněním selektivního zvětrávání a gravitačních procesů. Je také známá výskytem velkého počtu tzv. skalních hřibů, dále i skalních mís a různých typů škrapů. Poslední strukturní plošinou Broumovských stěn je pískovcové plató mezi vrcholy Velké kupy (708 m.n.m.) a Koruny (769 m.n.m.). Plošina výrazně vystupuje příkrými a vysokými srázy nad plochou Broumovskou kotlinu, opět s pestrou pseudokrasovou modelací. Poslední strukturní plošinou Broumovských stěn je pískovcové plató mezi vrcholy Velké kupy (708 m.n.m.) a Koruny (769 m. n.m.). Členitá morfologie především okrajů těchto strukturních plošin podmiňuje i početný výskyt podzemních prostor jeskynního až propastovitého charakteru.

Česká část Stolových hor, která je zařazena v NPR Broumovské stěny, se nachází jihovýchodně od Machovského sedla. Geologicky a geomorfologicky je pokračováním Broumovských stěn. Polská část Stolových hor navazuje na

Broumovské stěny a je součástí NP Stolové hory. Nejvyšším vrcholem polské části je Velká Hejšovina (Szczeliniec Wielki).

Nejzajímavější partie Broumovských stěn jsou zpřístupněné hustou sítí turistických značených cest a stezek, které umožňují poměrně pohodlný průchod jinak těžko prostupného terénu. Četné vyhlídkové vrcholy (Hvězda, Supí koš, Koruna, Ruprechtický Špičák, Božanovský Špičák a další) poskytují výhledy nejen na blízký skalní terén a další okolí Policka a Broumova, ale i k dalekým obzorům s charakteristickou konturou hřebenů Krkonoš, Sovích hor, Orlických a Bystřických hor a přes polskou Kladskou kotlinu až po vzdálený Králický Sněžník a Jeseníky.

Nejvíce navštěvovanou partií Broumovských stěn je Hvězda (671 m.n.m.), která je i velkou křižovatkou turistických cest. Přitažlivostí tohoto místa je nejen výhled do Broumovské kotliny s pohraničními horami v pozadí, ale také známá barokní kaple, postavená v letech 1732–33 podle plánů K. I. Dientzenhofera a oblíbená turistická chata, která je postavená ve švýcarském slohu.

V těsné blízkosti Broumovských stěn u obce Suchý Důl mělo docházet v letech 1892-1895 ke 23 zjevením Panny Marie Suchodolské, tehdy čtrnáctileté Kristině Ringlové. Církev dodnes tyto události neuznala.

Rezervací prochází rozvodí mezi Severním mořem a Baltským mořem. Geopark Broumovsko nese statut Národního geopark.

2.9 SWOT ANALÝZA

SWOT analýza je dnes již standardní analytickou metodou nejen regionálního rozvoje, jejíž podstatou je odhalení a současně vzájemné porovnávání vnitřních silných a slabých stránek a vnějších podmínek působících na obec. Jedná se o analýzu hlavních tendencí současného a budoucího vývoje obce.

SWOT, což je zkratka z anglických slov:

- **S = STRENGTHS** – silné stránky, přednosti, výhody: CO JE NA NÁS DOBRÉ
- **W = WEAKNESSES** – slabé stránky, nedostatky, slabiny: CO NÁS OHROŽUJE
- **O = OPPORTUNITIES** – příležitosti, možnosti: JAKÉ MÁME MOŽNOSTI
- **T = THREATS** – hrozby, nežádoucí ohrožení: CO NÁS MŮŽE OHROŽOVAT

Smysl SWOT analýzy spočívá v akceptování silných stránek a odstraňování (nebo alespoň omezování) stránek slabých, čímž se zvyšuje pravděpodobnost budoucí realizace příhodných možností, a naopak se omezuje dopad pojmenovaných hrozeb.

Výsledky SWOT analýzy slouží jako základ pro další analyzování obce, vymezení problémových oblastí a zaměření rozvojového plánu obce.

Silné stránky	Slabé stránky
<ul style="list-style-type: none"> ❖ Mateřská a základní škola v obci ❖ Krásná příroda CHKO a atraktivní turistické cíle ❖ Vysoký rozpočet obce ❖ Aktivní mladí lidé ❖ Technická infrastruktura (kanalizace, vodovod, chodník vyjma poslední etapy) ❖ Regionální železnice v území ❖ Sportovní vyžití v obci - opravené běžecké tratě a sportoviště v Horním Adršpachu ❖ Horolezectví ❖ Hasiči ❖ Technické služby - nadstandardně vybavené ❖ Zámek v obci ❖ Continental (cca 1000 zaměstnanců) ❖ Síť ubytovacích kapacit ❖ Zdravotní dostupnost v obci - zubař, obvodní lékař, internista ❖ Včelaři v obci ❖ Zemědělství v obci (Krecbach, Tuček, Vlček) 	<ul style="list-style-type: none"> ❖ Doprava (úzké silnice) ❖ Zimní uzávěra serpentin ❖ Parkování ❖ Stav silnic neodpovídá kapacitě ❖ Špatný dohled nad dodržováním dopravních pravidel - chybí radar ❖ Cyklostezka - chybí kvalitní propojení ❖ Nedostatek ploch pro rodinné bydlení ❖ Nedostatek bytů (nájemního bydlení) ❖ Neexistující koncepce rozvoje bydlení v Adršpachu ❖ Stárnoucí populace ❖ Continental a nákladní doprava ❖ Veřejné prostranství před Continentalem (nedopalky, mobiliář...) ❖ Sportovní infrastruktura - chybí modernizace TJ Jiskra ❖ Spolupráce a komunikace v rámci obce ❖ Nesoudržnost ve vesnici - slabé vztahy v obci ❖ Informovanost veřejnosti o dění v obci ❖ Stopy historie, nevraživost ❖ ZŠ - chybí zázemí (parkování a hřiště) ❖ Neucelenost v rámci obce ❖ Chybí kulturní sál ❖ Vysoké náklady na odpady ❖ Nedostatečná infrastruktura pro počet návštěvníků (toalety) ❖ Nedostatečné využití kapacity Zámku Adršpach ❖ Chybějící služby v obci (obchod) ❖ Chybějící koncepce rozvoje obce ❖ Chybějící kalendář akcí ❖ Chybějící kultura a volnočasové aktivity v obci ❖ Zátěž cestovního ruchu na personální obsazení obce ❖ Žádná spolupráce mezi obcemi mimo rámec DSO (Hodkovice, Janovice)

Příležitosti	Hrozby
<ul style="list-style-type: none"> ❖ Modernizace TJ Jiskra (oprava budovy, zájmové kroužky, návaznost na cestovní ruch) ❖ Čerpání dotačních titulů ❖ Zřízení manažerské pozice na úrovni obce (P ruka starosty) ❖ Využití potenciálu cestovního ruchu (zámek, naučné stezky, cyklostezka...) ❖ Posilování sounáležitosti lidí ❖ Obnova zeleně v extravilánu (aleje) ❖ Lepší sociální pomoc pro seniory včetně zázemí ❖ Bezodpadové hospodaření v Adršpachu ❖ Zlepšení vzhledu obce (mobiliář, kontejnery, zeleň) ❖ Zlepšení informovanosti ❖ Mikroregion Adršpaško-teplické skály ❖ Zřízení městské policie Adršpach ❖ Příklady dobré praxe (Hřensko, Krásná Lípa) ❖ Další rozvoj rezervačního systému ❖ Dobré vztahy s CHKO ❖ Dokončení další etapy chodníků ❖ Turistická cesta spojující Dolní a Horní Adršpach ❖ Kultivace zastávky v Horním Adršpachu ❖ Zvelebování vzhledu obce (sakrační památky, kostel, mobiliář) ❖ Zámek - nové investice, nový zdroj příjmů; kulturní centrum a kavárna ❖ CZ-PL spolupráce ❖ Architekt v Adršpachu - koncept rozvoje ❖ Dům přírody ❖ Architektonická soutěž na prostor kolem vstupu do skal včetně "Florence" (stánky s rychlým občerstvením) ❖ Rozložení návštěvnosti na území CHKO Broumovsko ❖ Mieroszów - parkoviště - Zdoňov (uzavření pro auta / tzv. malý pohraniční styk) 	<ul style="list-style-type: none"> ❖ Odliv stálého obyvatelstva ❖ Neudržitelný cestovní ruch - masový jednodenní overturismus (řešeno rezervačním systémem) ❖ Odliv CZ turistů, příliv PL ❖ CHKO - špatná spolupráce a komunikace ❖ Nákladní doprava ❖ Nedostatečná spolupráce v rámci regionu ❖ Růst cen nemovitostí, odliv obyvatel, vznik objektů pro rekreaci ❖ Zadlužení obce ❖ Neprodloužená smlouva s Lesy ČR (nezaměstnanost) ❖ Chybí pozemky pro výstavbu (celkem k dispozici cca 20 pozemků) ❖ Účelové změny ÚP ❖ Odliv lékařů (zubař, obvodní lékař) ❖ Místně nepatřičné stavby a rekonstrukce

VÝCHODISKA PRO NÁVRHOVOU ČÁST

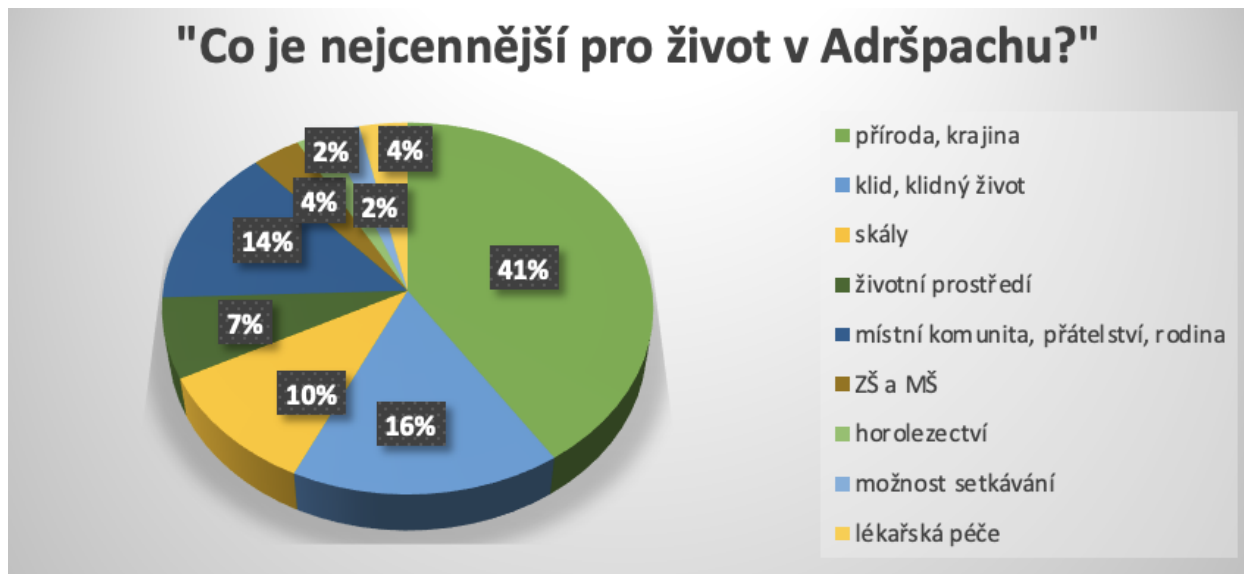
Obec Adršpach byla podpořena v rámci Operačního programu Zaměstnanost, k realizaci projektu "DSO Broumovsko – profesionalizace veřejné správy a zpracování strategických a koncepčních dokumentů". Tento projekt je mimo jiné zaměřen na tvorbu strategických a koncepčních dokumentů jednotlivých členských obcí DSO Broumovsko. Dokumenty zpracovalo DSO Broumovsko.

Pro co nejširší pohled na problematiku a zpracování kvalitních strategických a koncepčních dokumentů, byl kladen důraz na zapojení významných aktérů obce do pracovní skupiny, která formovala vizi a strategii rozvoje obce v horizontu deseti let. Návrhová část byla prodiskutována na třech setkáních pracovní skupiny, které se uskutečnily v průběhu realizace strategického plánu obce v době od roku 2020 do roku 2022.

Široká veřejnost byla zapojena formou dotazníkového šetření. Hlavním účelem dotazování bylo zjištění názorů a postřehů místních občanů. Pro vyšší návratnost byl dotazník k dispozici také v elektronické podobě na webových stránkách obce. Dotazníkové šetření vyplnilo a odevzdalo pouze 72 lidí z 437 respondentů. Účast na dotazníkovém šetření je tedy ve výši 17 %. Z důvodu takto nízkého - až statisticky nevýznamného - vzorku lidí, může docházet ke zkreslení dané situace v obci a celkového vnímání občanů. V dotazníkovém šetření byly použity dva typy otázek – otevřené a uzavřené. Na základní uzavřenou otázku „Jak se žije v Adršpachu?“ Odpovědělo 64 % respondentů „spíše dobře“, pouze 11 % respondentů uvedlo „spíše špatně“. Při určení priority řešení problematických oblastí v obci, získaly největší prioritu tyto oblasti: rozvoj pozemků pro výstavbu rodinných domů, výstavba obecních bytů, opravy a dobudování místních komunikací, oprava historické památky zámek Adršpach a zachování sociální podpory pro seniory. Naopak nejnižší prioritu měla oprava kabin na hřišti.

Občané odevzdávali vyplněné tištěné dotazníky v úředních dnech na obecním úřadě, případně je vkládali do schránky obecního úřadu.

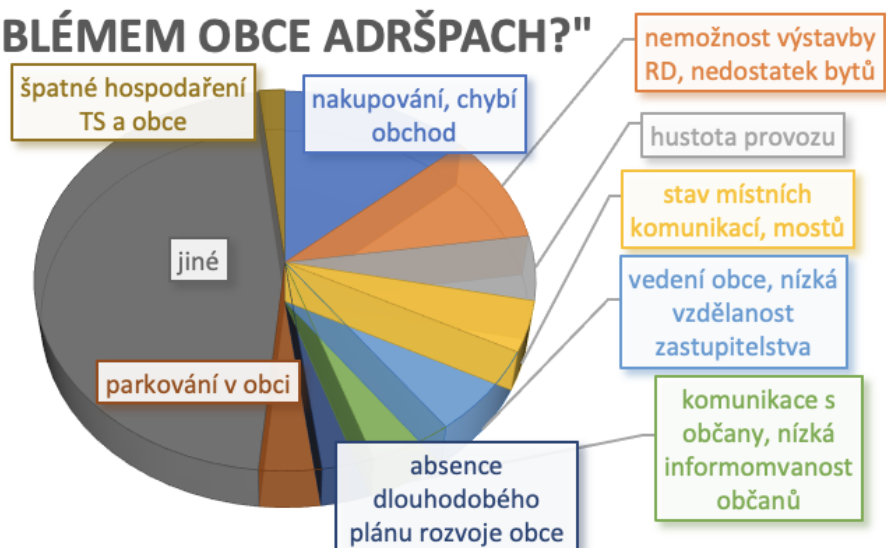
Následující graf znázorňuje odpovědi respondentů na otevřenou otázku „Co je nejcennější pro život v Adršpachu?“

Obrázek 16: Výsledek dotazníkového šetření mezi občany. Zdroj: Bakalářská práce Nikoly Ottové.

Druhá otevřená otázka zněla: „Co je z Vašeho pohledu největším problémem obce Adršpach?“ Celkem bylo na tuto otázku obdrženo 163 podnětů. Pro snadnější interpretaci názorů občanů, budou vyjmenovány pouze často se vyskytující shodné odpovědi, vyjádřené ku poměru celkových odpovědí.

"CO JE Z VAŠEHO POHLEDU NEJVĚTŠÍM PROBLÉMEM OBCE ADRŠPACH?"

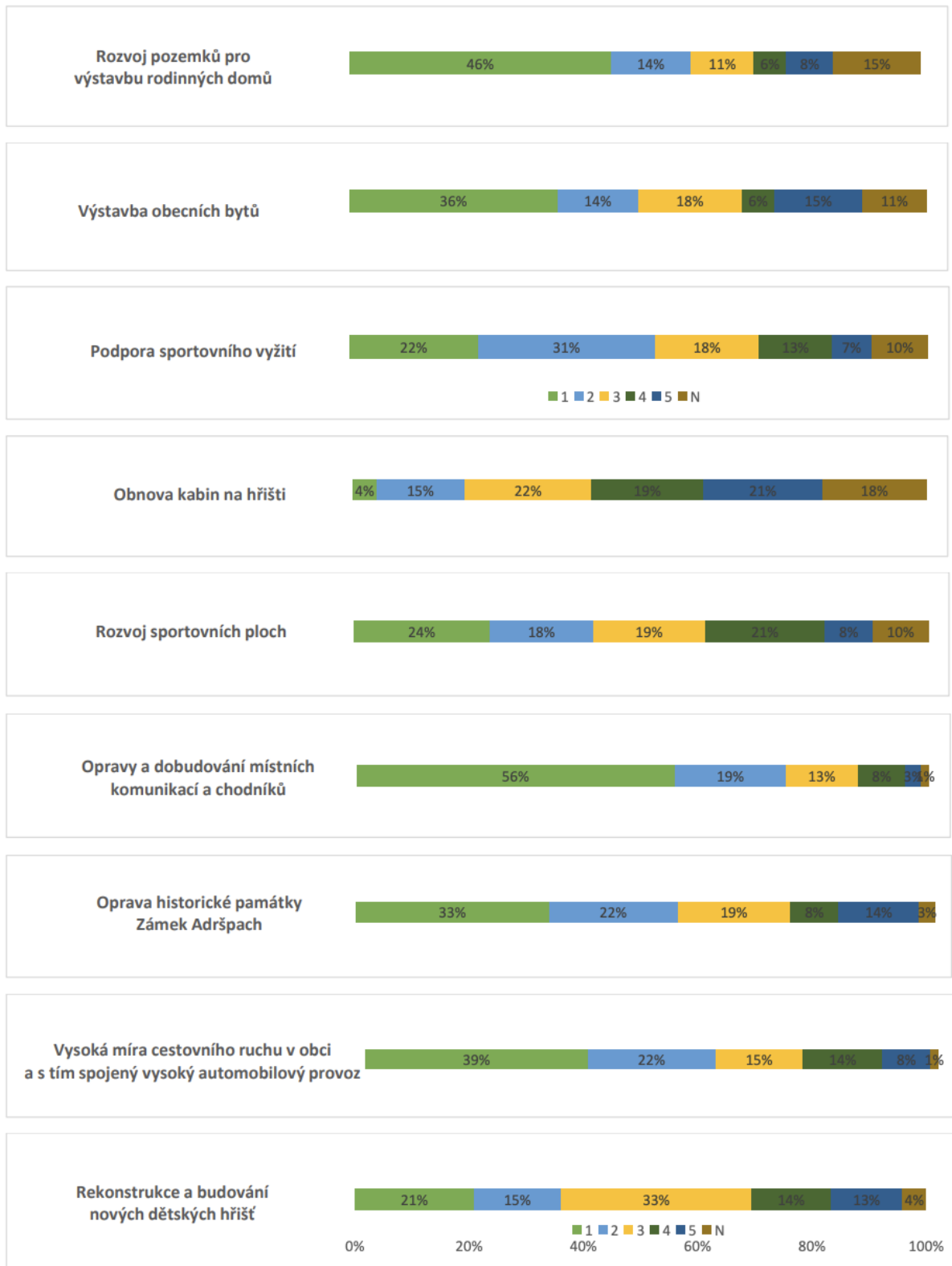
Obrázek 17: Výsledek dotazníkového šetření mezi občany. Zdroj: Bakalářská práce Nikoly Ottové.

Na poslední otevřenou otázku, zaměřenou na připomínky a náměty občanů k rozvoji Adršpachu, byly uvedeny tyto připomínky (vyjmenovány nejsou samostatné, ojedinělé náměty):

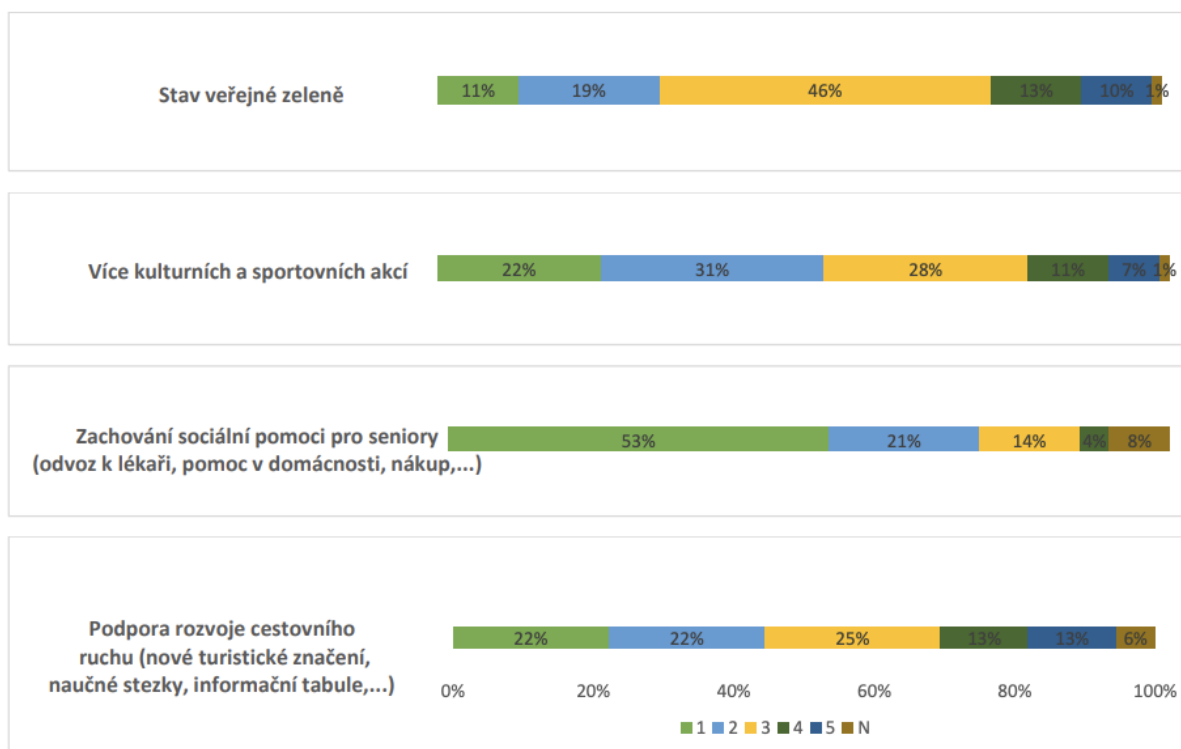
- větší rozsah a četnost kulturních akcí (koncerty, soutěže)
- zvýšení počtu obyvatel, udržení mladých lidí v obci, lepší podmínky pro mladé
- dětské hřiště, vyšší počet kroužků pro děti
- rozvíjet část Dolní Adršpach stejně jako Horní Adršpach
- výstavba bydlení (startovací byty, byty pro seniory)
- podpora podnikání
- podpora seniorů
- podpora komunity
- rozvoj udržitelného cestovního ruchu

Na následujícím grafu (obrázek 18) občané určovali prioritu řešení problematických oblastí obce:

Určete prioritu řešení problematických oblastí v Obci Adršpach:

*1 = nejvyšší priorita; 5 = nízká priorita

*1 = nejvyšší priorita; 5 = nízká priorita

Obrázek 18: Výsledek dotazníkového šetření mezi občany. Zdroj: Vlastní zpracování.

3 NÁVRHOVÁ ČÁST

Návrhová část vychází z poznatků analytické části a SWOT analýzy. Reflektuje témata, která jsou pro další rozvoj obce stěžejní. Návrhová část postupuje od obecných cílů ke konkrétním aktivitám.

STRATEGICKÁ VIZE

Dlouhodobá vize určuje představu o budoucnosti obce, vyjadřuje, jak se bude obec rozvíjet a měnit. Strategická vize vychází z poznatků analytické části a nápadů pracovní skupiny. Realizace strategických cílů napomůže k naplnění této vize a zajistí tak kvalitní životní prostor pro obyvatele Adršpachu.

Vize obce Adršpach

Obec Adršpach staví na soudržnosti obyvatel a dobrých vztazích uvnitř obce, naslouchajícím dialogu a snahou různých stran vyjít si vstříc a spolupracovat. Do obce se stěhují mladí lidé, kteří zde zakládají rodiny, lidé zde žijí aktivním životem, sportem - v případě Adršpachu pískovcovým horolezectvím, běžkováním, cyklistikou a dalšími i netradičními sportovními disciplínami (např. slackline). Čisté životní prostředí a krásná příroda jsou nejvíce ceněným bohatstvím, na kterém obec staví a o které náležitě pečuje. Mění se přístup turistů k místu a nadále se prohlubuje vícedenní turistika na úkor jednodenní, obec pečuje o svůj vzhled a vizuální identitu. Kvalitní vedení obce a vnější komunikace jsou zásadními pilíři dalšího rozvoje.

STRATEGICKÉ CÍLE

Strategické cíle představují výsledný stav, kterého by mělo být dosaženo v horizontu platnosti dokumentu.

Obec Adršpach si stanovila strategické cíle, kterých chce dosáhnout do roku 2032, cíle jsou tedy definovány na období 10 let. Strategické cíle vychází z potřeb občanů obce a definovaných problémů v analytické části. Strategické cíle vychází také z vize obce Adršpach. Strategické cíle vyjadřují žádoucí stav, kterého by mělo být do roku 2032 dosaženo.

VIZE:

CÍL 1: VYSOKÁ KVALITA ŽIVOTA V OBCI

CÍL 2: SPRÁVA OBCE

CÍL 3: VOLNOČASOVÉ AKTIVITY

CÍL 1: VYSOKÁ KVALITA ŽIVOTA V OBCI

Priorita 1.A: Výstavba v obci	
Specifický cíl: Rekonstrukce v obci a nové možnosti bydlení	
Opatření 1.A.1:	Nové možnosti bydlení v obci
Opatření 1.A.2:	Místní komunikace, chodníky a mostky
Priorita 1.B: Občanská vybavenost	
Specifický cíl: Zkvalitnění a lepší dostupnost služeb	
Opatření 1.B.1:	Kvalitní obchod v obci
Opatření 1.B.2:	Kultivace prostor kolem občanské vybavenosti
Priorita 1.C: Vzhled obce	
Specifický cíl: Péče o vzhled obce	
Opatření 1.C.1:	Celkový vzhled obce
Opatření 1.C.2:	Kontejnerová stání a obecní zeleň

CÍL 2: UDRŽITELNÝ ROZVOJ ÚZEMÍ

Priorita 2.A: Péče o životní prostředí	
Specifický cíl: Udržitelný rozvoj zemědělské a lesní půdy	
Opatření 2.A.1:	Udržitelná péče o půdu
Opatření 2.A.2:	Voda a vodní plochy v obci
Priorita 2.B: Udržitelný cestovní ruch	
Specifický cíl: Podpora udržitelné formy cestovního ruchu	
Opatření 2.B.1:	Nový přístup k cestovnímu ruchu v obci
Opatření 2.B.2:	"Staré nové" atraktivita cestovního ruchu
Opatření 2.B.3:	Podpora spolupráce v rámci obce, meziobecní spolupráce a projektů s oblastním přesahem
Priorita 2.C: Správa obce	
Specifický cíl: Zlepšení správy obce Adršpach	
Opatření 2.C.1:	Pracovní skupina - aktivní zastupitelstvo
Opatření 2.C.2:	Nový pracovník obce se zaměřením na dotace
Opatření 2.C.3:	Continental Automotive Czech republic s.r.o.

CÍL 3: VOLNOČASOVÉ AKTIVITY

Priorita 3.A: Udržení a rozvoj stávajících aktivit a činnosti spolků	
<i>Specifický cíl: Zajistit kvalitní volnočasové a sportovní vyžití</i>	
Opatření 3.A.1:	Podpora spolků, oddílů a akcí na území obce
Priorita 3.B: Široká a pestrá nabídka volnočasových aktivit	
<i>Specifický cíl: Dostatečná nabídka pro všechny generace</i>	
Opatření 3.B.1:	Modernizace stávajícího zázemí a nové zázemí VA
Priorita 3.C: Kultura v obci	
<i>Specifický cíl: Zkvalitnění a rozvoj kultury v obci</i>	
Opatření 3.C.1:	Kulturní akce

4 IMPLEMENTAČNÍ ČÁST

Účelem implementace je zajistit úspěšné zavedení strategického plánu do praxe řízení obce.

Strategický rozvojový plán byl sestaven v souladu s cíli následujících strategických dokumentů:

- Strategie rozvoje Královéhradeckého kraje 2021+
- Strategie regionálního rozvoje ČR 2021+
- Strategie komunitně vedeného místního rozvoje místní akční skupiny Broumovsko pro období 2021-2027
- Adršpach se nicméně vymezuje proti následujícím bodům ÚS Broumovsko²:

Obec Adršpach (dále jen „Obec“) s výsledky Studie a jí předloženým návrhem nesouhlasí, a to zejména s následujícími návrhy řešení:

1. Zrušení návštěvnických parkovišť v Dolním Adršpachu – opatření HBO1
2. Jednotný/společný provozovatel Adršpašsko-teplických skal - HC01a
3. Koncept Lázní Metuje – HA01
4. Pořízení územní studie Lázní Metuje

OPATŘENÍ A AKTIVITY

Opatření a aktivity formulují konkrétní přístup k řešení strategických cílů.

Opatření budou naplněna realizací konkrétních rozvojových aktivit.

² <https://www.kr-kralovehradecky.cz/cz/rozvoj-kraje/uzemni-planovani/uzemni-studie/ghsrhrthrt-317065/>

CÍL 1: VYSOKÁ KVALITA ŽIVOTA V OBCI

Priorita 1.A: Výstavba v obci

⇒ Opatření 1.A.1: Nové možnosti bydlení v obci

Aktivita	1.A.1.1: Špalek - byty
Popis aktivity	Obecní bydlení v Horním Adršpachu. V 1. etapě seniorské obecní byty s návazností na kvalitní mobilní sociální péči (v budově bude výtah); 2. etapa startovací byty pro mladé lidi (celkem cca 25 bytů). V plánu obchod v jednom z podlaží, případně i kavárna či cukrárna. Projekt a jeho architektonické řešení byl nicméně opakovaným předmětem připomínek. Kromě investičního záměru není jasná koncepce zajištění nákladů seniorského bydlení.
Předpokládaný odpovědný subjekt	Vedení obce
Předpokládaný termín realizace	2022-2032
Odhad rozpočtu aktivity	- - -
Připravenost k realizaci	PD

Aktivita	1.A.1.2: Rekonstrukce stávajících obecních bytů a domů
Popis aktivity	V případě potřeby rekonstrukce obecních domů a bytů v Adršpachu za účelem vyšší kvality bydlení (včetně veřejných prostranství v bezprostřední blízkosti domů - nový kvalitní mobiliář, upravené cesty a chodníky apod.). Zajistit tepelná čerpadla pro obecní domy.
Předpokládaný odpovědný subjekt	Vedení obce
Předpokládaný termín realizace	2022-2032
Odhad rozpočtu aktivity	Dle potřeby
Připravenost k realizaci	Záměr

Aktivita	1.A.1.3: Výstavba rodinných domů
Popis aktivity	Obec má k dispozici pozemky pro výstavbu rodinných domů v obci - přibližně 10 pozemků je v Horním Adršpachu pod Pavlovskou horou, 10 pozemků se nachází v Dolním Adršpachu za vilovou čtvrtí. V případě možnosti odkoupení od soukromého majitele se nabízí prostor pro výstavbu v Horním Adršpachu. Cílem je přilákat mladé lidi k trvalému bydlení v obci.
Předpokládaný odpovědný subjekt	Vedení obce
Předpokládaný termín realizace	2022-2032
Odhad rozpočtu aktivity	Dle potřeby
Připravenost k realizaci	Projekt - aktualizace

⇒ **Opatření 1.A.2: Místní komunikace, chodníky a mostky**

Aktivita	1.A.2.1: Oprava chodníku - dokončení další etapy
Popis aktivity	Dokončení další etapy chodníku tak, aby došlo k propojení Horního a Dolního Adršpachu pro pěší.
Předpokládaný odpovědný subjekt	Vedení obce
Předpokládaný termín realizace	2022-2032
Odhad rozpočtu aktivity	Dle potřeby
Připravenost k realizaci	Záměr

Aktivita	1.A.2.2: Průběžná oprava komunikací a mostků
Popis aktivity	Cílem aktivity je průběžná oprava komunikací a mostků na území obce - lze k tomu použít generel mostní sítě a pasport komunikací, který vznikl pro DSO Broumovsko.
Předpokládaný odpovědný subjekt	Vedení obce
Předpokládaný termín realizace	2022-2032
Odhad rozpočtu aktivity	Dle potřeby
Připravenost k realizaci	Záměr

Aktivita	1.A.2.3: Cyklostezky - další rozvoj
Popis aktivity	Na území obce je vytipováno vybudování cyklotras, které se mohou dále napojit na trasy již existující. V plánu např. rozšíření směr Hodkovice a Janovice.
Předpokládaný odpovědný subjekt	Vedení obce
Předpokládaný termín realizace	2022-2032
Odhad rozpočtu aktivity	Dle potřeby
Připravenost k realizaci	Záměr

Aktivita	1.A.2.4: Komunikace 30110
Popis aktivity	Nastavit nové podmínky užívání komunikací - zejména komunikace č. 30110 kvůli uzávěře serpentín v zimních měsících, která prodlužuje dojezdovou vzdálenost do Chvalče/ Trutnova o cca 20 minut.
Předpokládaný odpovědný subjekt	Vedení obce
Předpokládaný termín realizace	2022-2032
Odhad rozpočtu aktivity	Dle potřeby
Připravenost k realizaci	Záměr

Priorita 1.B: Občanská vybavenost

⇒ Opatření 1.B.1: Kvalitní obchod v obci

Aktivita	1.B.1.1: Kvalitní obchod v obci
Popis aktivity	V obci chybí obchod s kvalitní nabídkou a dobrým provozem. Obec může iniciovat vznik prostoru a nabídnout ho k pronájmu vhodnému nájemci. Pravděpodobně umístění v Dolním Adršpachu - dle vhodných prostor. Inspirace z jiných obcí (např. pekárna Kvilda).
Předpokládaný odpovědný subjekt	Vedení obce
Předpokládaný termín realizace	2022-2032
Odhad rozpočtu aktivity	Dle potřeby
Přípravenost k realizaci	Záměr

⇒ Opatření 1.B.2: Kultivace prostor kolem občanské vybavenosti

Aktivita	1.B.2.1: Kultivace veřejných prostor v obci
Popis aktivity	Vylepšení a kultivace vzhledu veřejných prostor obce tak, aby odpovídala celkové nové vizuální identitě obce (zejména tzv. Florenc - investice do prostor v okolí hlavního parkoviště a stánků rychlého občerstvení - aktuálně nedůstojné; prostranství před Continentalem; Dům drah s přilehlým pozemkem v Horním Adršpachu; veřejný prostor v Dolním Adršpachu v okolí vstupu do skalního města; rybník a okolí zámku).
Předpokládaný odpovědný subjekt	Vedení obce

Předpokládaný termín realizace	2022-2032
Odhad rozpočtu aktivity	Dle potřeby
Připravenost k realizaci	Záměr

Aktivita	1.B.2.2: Dům drah s přilehlým pozemkem v Horním Adršpachu
Popis aktivity	Jednání obce s majitelem (Správa železnic s.r.o.) o odkoupení prostor. Jejich následná kultivace a zvelebení.
Předpokládaný odpovědný subjekt	Vedení obce
Předpokládaný termín realizace	2022-2032
Odhad rozpočtu aktivity	Dle potřeby
Připravenost k realizaci	- - -

Priorita 1.C: Vzhled obce

⇒ Opatření 1.C.1: Celkový vzhled obce

Aktivita	1.C.1.1: Nová vizuální identita obce
Popis aktivity	Cílem aktivity je vytvořit novou vizuální identitu obce, která bude obec Adršpach reprezentovat směrem navenek; použít do nových infomateriálů, změnit některé prvky přímo v obci atd. Logo, značky, propagační materiály. Svěží a neotřelý design, spolupráce s kvalitní firmou.
Předpokládaný odpovědný subjekt	Vedení obce
Předpokládaný termín realizace	2022-2032
Odhad rozpočtu aktivity	Dle potřeby
Přípravenost k realizaci	Záměr

Aktivita	1.C.1.2: Sjednocení vzhledu obce
Popis aktivity	Postupná obměna a sjednocení vzhledu obce se zaměřením na specifické prvky jako kvalitní městský mobiliář, stojany na kola, autobusové a vlakové zastávky, kontejnerová stání atd.
Předpokládaný odpovědný subjekt	Vedení obce
Předpokládaný termín realizace	2022-2032
Odhad rozpočtu aktivity	Dle potřeby
Přípravenost k realizaci	Záměr

Aktivita		1.C.1.3: Kvalitní architektonická koncepce rozvoje Adršpachu
Popis aktivity	Adršpach si zaslouží vlastní architektonickou koncepci, která navrhne další rozvoj obce - týká se zejména prostor v Horním Adršpachu a v Dolním Adršpachu v oblasti parkoviště a vstupu do skal.	
Předpokládaný odpovědný subjekt	Vedení obce	
Předpokládaný termín realizace	2022-2032	
Odhad rozpočtu aktivity	Dle potřeby	
Připravenost k realizaci	Záměr	

⇒ **Opatření 1.C.2: Kontejnerová stání a obecní zeleň**

Aktivita		1.C.2.1: Kvalifikovaná péče o obecní zeleň a kontejnerová stání
Popis aktivity	Systematicky pečovat o veřejnou zeleň a udržovat čistotu obce včetně prostor kolem kontejnerových stání. Průběžná obnova vhodné techniky pro TS obce.	
Předpokládaný odpovědný subjekt	Vedení obce	
Předpokládaný termín realizace	2022-2032	
Odhad rozpočtu aktivity	Dle potřeby	
Připravenost k realizaci	Průběžně probíhá	

CÍL 2: UDRŽITELNÝ ROZVOJ ÚZEMÍ

Priorita 2.A: Péče o životní prostředí

⇒ Opatření 2.A.1: Udržitelná péče o půdu

Aktivita	2.A.1.1: Podpora ekologického zemědělství v obci
Popis aktivity	V obci hospodaří několik zemědělců v ekologickém režimu. Další podpora ekologického zemědělství, které pečuje o půdu a nedegraduje ji, je namístě.
Předpokládaný odpovědný subjekt	Vedení obce
Předpokládaný termín realizace	2022-2032
Odhad rozpočtu aktivity	Dle potřeby
Přípravenost k realizaci	Záměr

Aktivita	2.A.1.2: Výsadba alejí a remízů v krajině
Popis aktivity	Vytipování vhodných míst k osázení, např. starými druhy dřevin včetně ovocných stromů.
Předpokládaný odpovědný subjekt	Vedení obce
Předpokládaný termín realizace	2022-2032
Odhad rozpočtu aktivity	Dle potřeby
Přípravenost k realizaci	Záměr

⇒ **Opatření 2.A.2: Voda a vodní plochy v obci**

Aktivita	2.A.2.1: Rybníky v obci
Popis aktivity	Týká se kultivace rybníku naproti zámku v Dolním Adršpachu - nutná kultivace celé plochy, možností je např. vytvořit z rybníku mokřad či najít jiné využití plochy. Odhad ceny hráze je 10 milionů. Kultivace rybníku v Horním Adršpachu u školky.
Předpokládaný odpovědný subjekt	Vedení obce
Předpokládaný termín realizace	2022-2032
Odhad rozpočtu aktivity	- - -
Připravenost k realizaci	Záměr

Aktivita	2.A.2.2: Zádrž vody v krajině
Popis aktivity	Projekty na zádrž vody v krajině - tůň, vodní prvky v obci a celkově zvýšení zájmu o zádrž vody v krajině z důvodu přetrvávajícího sucha vázaného na klimatické změny.
Předpokládaný odpovědný subjekt	Vedení obce
Předpokládaný termín realizace	2022-2032
Odhad rozpočtu aktivity	Dle potřeby
Připravenost k realizaci	Záměr

Priorita 2.B: Udržitelný cestovní ruch

⇒ Opatření 2.B.1: Lepší přístup k cestovnímu ruchu v obci

Aktivita	2.B.1.1: Rezervační systém / NE overturismu
Popis aktivity	Podpora a zkvalitnění turismu v oblasti s cílem podpory vícedenního turismu. Další rozvoj rezervačního systému. Nerozšiřování ubytovacích kapacit s cílem zachování únosné kapacity místa a přírodních hodnot. Inspirace a přenos know how z oblastí, kde si prošli podobným vývojem a podařilo se jim změnit přístup návštěvníků.
Předpokládaný odpovědný subjekt	Vedení obce
Předpokládaný termín realizace	2022-2032
Odhad rozpočtu aktivity	Dle potřeby
Připravenost k realizaci	Záměr

⇒ **Opatření 2.B.2: Osvěžit stávající atraktivitu cestovního ruchu**

Aktivita	2.B.2.1: Využití potenciálu Zámku Adršpach - kulturně-vzdělávací centrum obce
Popis aktivity	Pokračující opravy a rekonstrukce zámku. Využití nové zámecké zahrady k účelům relaxace. Rekonstrukce půdy zámku (podlaha, zateplení) a vytvoření komunitního centra pro obyvatele i návštěvníky obce. Koncepte zámku - kalendář akcí, dotační tituly atd. Nový, svěží koncept kavárny v zámku, který přiláká návštěvníky kvalitní nabídkou a výběrovou kávou. Zámek může nabídnout možnosti trávení volného času, když prší či mimo hlavní turistickou sezónu.
Předpokládaný odpovědný subjekt	Vedení obce
Předpokládaný termín realizace	2022-2032
Odhad rozpočtu aktivity	Dle potřeby
Připravenost k realizaci	Záměr

Aktivita	2.B.2.2: Dům přírody v patře Zámku - detašované pracoviště
Popis aktivity	Již mnoho let uvažuje CHKO Broumovsko o vybudování Domu přírody na území obce Adršpach. Nabízí se zde možnost využít jedno patro zámku pro zřízení detašovaného pracoviště Domu přírody CHKO Broumovska.
Předpokládaný odpovědný subjekt	Vedení obce
Předpokládaný termín realizace	2022-2032
Odhad rozpočtu aktivity	Dle potřeby
Připravenost k realizaci	Záměr

Aktivita	2.B.2.3: Využití potenciálu horolezeckého muzea
Popis aktivity	Další propagace muzea horolezectví v Adršpachu, tematické přednášky, projekce v místě atd.
Předpokládaný odpovědný subjekt	Vedení obce
Předpokládaný termín realizace	2022-2032
Odhad rozpočtu aktivity	Dle potřeby
Přípravenost k realizaci	Záměr

Aktivita	2.B.2.4: Kostel v Horním Adršpachu
Popis aktivity	Otevřít kostel v hlavní turistické sezoně alespoň na jeden den v týdnu (oslovit farnost). Zpřístupnit kostel k pořádání kulturních a společenských akcí v obci (Za poklady Broumovska, koncerty, výstavy). Rekonstrukce kostela.
Předpokládaný odpovědný subjekt	Vedení obce
Předpokládaný termín realizace	2022-2032
Odhad rozpočtu aktivity	Dle potřeby
Přípravenost k realizaci	Záměr

Aktivita	2.B.2.5: Nové turistické trasy a cyklotrasy
Popis aktivity	Vytipovat v obci nové možnosti turistických tras a cyklotras a následně realizovat jejich další rozvoj.
Předpokládaný odpovědný subjekt	Vedení obce
Předpokládaný termín realizace	2022-2032
Odhad rozpočtu aktivity	Dle potřeby
Připravenost k realizaci	Záměr

⇒ **Opatření 2.B.3: Podpora spolupráce v rámci obce, meziobecní spolupráce a projektů s oblastním přesahem**

Aktivita	2.B.3.1: Meziobecní, krajská a přeshraniční spolupráce
Popis aktivity	Využít synergie ve společné propagaci a komunikaci k propagaci celého území Broumovska. Zapojení do MAS Broumovsko, DSO Broumovsko, APRB a SDMB. Spolupráce s Polskem a KHK. Může zahrnovat vytvoření společných informačních materiálů, společnou vizi, Kartu hosta apod.
Předpokládaný odpovědný subjekt	Vedení obce
Předpokládaný termín realizace	2022-2032
Odhad rozpočtu aktivity	Dle potřeby
Připravenost k realizaci	Záměr

Priorita 2.C: Správa obce

⇒ Opatření 2.C.1: Pracovní skupina - aktivní zastupitelstvo

Aktivita	2.C.1.1: Využít potenciálu pracovní skupiny ke Strategickému plánu
Popis aktivity	Během zpracování Strategického plánu obce Adršpach vznikla pracovní skupina, která by se dále mohla podílet na směřování rozvoje obce, naplňování vize a realizaci jednotlivých kroků ze strategie. Může sloužit jako poradní orgán obce, který se zaměří mj. i na lepší komunikaci obce směrem ven.
Předpokládaný odpovědný subjekt	Členové pracovní skupiny
Předpokládaný termín realizace	2022-2032
Odhad rozpočtu aktivity	Dle potřeby
Připravenost k realizaci	Záměr

⇒ Opatření 2.C.2: Nový pracovník obce se zaměřením na dotace

Aktivita	2.C.2.1: Schopný člověk na dotace
Popis aktivity	Najmout člověka na plný úvazek (se vztahem k obci), který se bude starat o vyhledávání vhodných dotačních titulů pro obec Adršpach. Případně spolupráce s firmou (i externí). Např. v Černé u Pošumaví jsou 2 dámy jen na dotace. Může výrazně napomoci dalšímu rozvoji obce a realizaci některých aktivit zde zmíněných.
Předpokládaný odpovědný subjekt	Vedení obce
Předpokládaný termín realizace	2022-2032

Odhad rozpočtu aktivity	Dle potřeby
Připravenost k realizaci	Záměr

⇒ **Opatření 2.C.3: Continental Automotive s.r.o. - větší odpovědnost k obci Adršpach (týká se zejména technické infrastruktury, parkovacích stání a dopravy)**

Aktivita	2.C.3.1: Jednání s firmou Continental Automotive s.r.o.
Popis aktivity	Zpoplatnění parkování a manipulace s vozidly na pozemcích, které jsou v majetku obce Adršpach - významný zdroj příjmů pro obec a zároveň motivace pro ekonomičtější využívání - sdílení - zaměstnaneckých vozidel. Obec je v horní části zahrnuta auty zaměstnanců firmy. Je nutné zahájit jednání o změně možností parkování - nutnost zřídit odstavné parkoviště včetně zřízení parkovacích míst pro kamiony, které nadměrně zatěžují obec i její komunikace a způsobují nepřehledné dopravní situace vinou nevhodného parkování. Vyjednat s firmou opravu chodníku, který je u firmy v dezolátním stavu.
Předpokládaný odpovědný subjekt	Vedení obce
Předpokládaný termín realizace	2022-2032
Odhad rozpočtu aktivity	Dle potřeby
Připravenost k realizaci	Záměr

CÍL 3: VOLNOČASOVÉ AKTIVITY

Priorita 3.A: Udržení a rozvoj stávajících aktivit a činnosti spolků

⇒ Opatření 3.A.1: Podpora spolků, oddílů a akcí na území obce

Aktivita	3.A.1.1: Podpora spolků a jejich činnosti
Popis aktivity	V obci Adršpach je několik aktivních spolků. Cílem této aktivity je další podpora jejich činnosti; obec rovněž podporuje spolky a sdružení příspěvkem na jejich činnost z obecního rozpočtu.
Předpokládaný odpovědný subjekt	Vedení obce
Předpokládaný termín realizace	2022-2032
Odhad rozpočtu aktivity	Dle potřeby
Připravenost k realizaci	Průběžně probíhá

Aktivita	3.A.1.2: Běžkařský a horolezecký oddíl v obci
Popis aktivity	Další podpora běžkařského oddílu a horolezeckého oddílu v obci pro děti a mládež.
Předpokládaný odpovědný subjekt	Vedení obce
Předpokládaný termín realizace	2022-2032
Odhad rozpočtu aktivity	Dle potřeby
Připravenost k realizaci	Probíhá

Priorita 3.B: Široká a pestrá nabídka volnočasových aktivit

⇒ Opatření 3.B.1: Modernizace stávajícího zázemí a nové zázemí VA

Aktivita	3.B.1.1: TJ Jiskra
Popis aktivity	Nové využití prostor a rozvoj TJ Jiskra. Změna fungování - např. Jiskra se stane příspěvkovou organizací obce. Aktuálně ze 100 % financována obcí. Nutnost modernizace areálu a celkové rekonstrukce - potřeba dotace. Stagnuje - nutnost nového vedení Jiskry.
Předpokládaný odpovědný subjekt	Vedení obce
Předpokládaný termín realizace	2022-2032
Odhad rozpočtu aktivity	Dle potřeby
Připravenost k realizaci	Záměr

Aktivita	3.B.1.2: Hřiště v Dolním Adršpachu
Popis aktivity	Pozemek patří pod Lesy ČR. Pronájem TJ Jiskra. V ÚP obce záměr sportovního vyžití. Nový nájezd, zázemí a přístup k hřišti. Zpevnit povrch, doskočiště s pomocí TS, branky atd.
Předpokládaný odpovědný subjekt	Vedení obce / TJ Jiskra
Předpokládaný termín realizace	2022-2032
Odhad rozpočtu aktivity	Dle potřeby
Připravenost k realizaci	Záměr

Aktivita		3.B.1.3: Zpevněná plocha na kluziště
Popis aktivity	Nachází se u garáží v HA - uprostřed obytné zóny. V zimě může sloužit jako kluziště, v létě jako skatepark.	
Předpokládaný odpovědný subjekt	Vedení obce	
Předpokládaný termín realizace	2022-2032	
Odhad rozpočtu aktivity	Dle potřeby	
Přípravenost k realizaci	Záměr	

Priorita 3.C: Kultura v obci

⇒ Opatření 3.C.1: Kulturní akce

Aktivita		3.C.1.1: Rozvoj a zkvalitnění kultury v obci
Popis aktivity	Dostat do Adršpachu festival Za poklady Broumovska, pravidelné kvalitní koncerty (i Jazz) např. na zámku, dobré letní kino, výstavy, zimní tvoření... Větší zapojení obyvatel z Horního i Dolního Adršpachu. Pravidelnost pořádaných akcí. Obecní kanály k informování občanů o dění v obci (email, web, rozhlas, zpravodaj).	
Předpokládaný odpovědný subjekt	Vedení obce	
Předpokládaný termín realizace	2022-2032	
Odhad rozpočtu aktivity	Dle potřeby	
Přípravenost k realizaci	Záměr	

Aktivita	3.C.1.2: Kulturní referent obce - nová pozice
Popis aktivity	Obec zřídí pozici kulturního referenta, který se bude starat o hladký průběh konání kulturních akcí na území obce.
Předpokládaný odpovědný subjekt	Vedení obce
Předpokládaný termín realizace	2022-2032
Odhad rozpočtu aktivity	Dle potřeby
Připravenost k realizaci	Záměr

ZPŘÍSTUPNĚNÍ DOKUMENTU

Dokument bude zveřejněn na internetových stránkách obce Adršpach a zároveň bude k nahlédnutí, případně i k zapůjčení, v listinné podobě na obecním úřadě.

HODNOCENÍ PLNĚNÍ STRATEGICKÉHO PLÁNU

Plnění strategického plánu bude kontrolováno průběžně, bude vyhodnoceno, do jaké míry byly naplánované záměry skutečně realizovány, či z jakých důvodů případně realizovány být nemohly. Současně budou případně přehodnoceny jednotlivé záměry z hlediska možnosti a potřebnosti jejich realizace a bude také zkontrolováno nastavení priorit záměrů.